

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

JÁN MAZÁK

18 päivänä joulukuuta 2008¹

I Johdanto

1. Corte d'appello di Torino (Torinon muutoksenhakutuomioistuin, Italia) on 6.7.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.7.2007, esittänyt EY 234 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat yhtäältä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesta maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten rekisteröinnistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 1107/96 liitteen täydentämisestä 28.6.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1347/2001² (jäljempänä asetus N:o 1347/2001) pätevyyttä sekä itse maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14.7.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92³ (jäljempänä asetus N:o 2081/92) pätevyyttä ja toisaalta asetuksen N:o 1347/2001 tulkintaa.

2. Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin haluaa kysymyksillään erityisesti selvittää, onko nimitys "Bayerisches Bier" rekisteröity pätevästi asetuksen N:o

1347/2001 mukaisesti suojattuna maantieteellisenä merkintänä, kun otetaan huomioon asetuksessa N:o 2081/92 asetetut muodolliset ja aineelliset vaatimukset, ja mikäli näin on, missä määrin tämä suojattu maantieteellinen merkintä vaikuttaa nimen "Bavaria" sisältävien, oluesta aikaisemmin käytettyjen tavaramerkkien pätevyyteen tai käytettävyyteen.

3. Esitetyt kysymykset ovat tulleet esille yhtäältä Bayerischer Brauerbund eV:n (jäljempänä Bayerischer Brauerbund) ja toisaalta Bavaria NV:n ja Bavaria Italia Srl:n (jäljempänä Bavaria ja Bavaria Italia) välisessä oikeudenkäynnissä, joka koskee sitä, että viimeksi mainitut käyttävät sanan "Bavaria" sisältäviä kansainvälisiä tavaramerkkejä.

4. Yhteisöjen tuomioistuinten käsiteltäväksi on saatettu tähän liittyviä asioita, joista asia T-178/06, Bavaria vastaan neuvosto, on 6.12.2007 saatettu vireille ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja asia C-120/08, Bayerischer Brauerbund, 20.3.2008 yhteisöjen tuomioistuimessa. Molempien asioiden käsittelyä on lykätty nyt esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamiseen asti.

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.
2 – EYVL L 182, s. 3.
3 – EYVL L 208, s. 1.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

— —

A Asetus N:o 2081/92

2. Tätä asetusta sovelletaan sen kuitenkin rajoittamatta muiden erityisten yhteisön säännösten soveltamista.”

5. Asetuksella N:o 2081/92 on tarkoitus ottaa käyttöön yhteisön säännöt rekisteröityjä alkuperänimityksiä ja maantieteellisiä merkintöjä koskevasta suojajärjestelmästä tiettyjen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden osalta, kun tuotteen tai elintarvikkeen ominaisuuksien ja sen maantieteellisen alkuperän välillä on yhteys. Asetuksessa säädetään järjestelmästä, jossa maantieteelliset merkinnät ja alkuperänimitykset rekisteröidään yhteisön tasolla ja jonka nojalla ne saavat suojan kaikissa jäsenvaltioissa.

7. Tämän asetuksen liitteen I, jonka otsikona on ”Edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut elintarvikkeet”, ensimmäisessä luettelumakohdassa mainitaan ”Oluet”.

8. Asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

6. Asetuksen N:o 2081/92 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

”1. Tässä asetuksessa säädetään perustamis-sopimuksen liitteessä II tarkoitettujen elintarvikkeeksi tarkoitettujen maataloustuotteiden ja tämän asetuksen liitteessä I tarkoitettujen elintarvikkeiden sekä tämän asetuksen liitteessä II tarkoitettujen maataloustuotteiden alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojasta.

— —

b) ’maantieteellisellä merkinnällä’ alueen, määrätyn paikan tai erityistapauksissa

maan nimeä, jota käytetään nimeämään maataloustuotetta tai elintarviketta,

Tässä asetuksessa 'nimityksellä, josta on tullut yleisnimi', tarkoitetaan maataloustuotteen tai elintarvikkeen nimeä, josta on tullut maataloustuotteen tai elintarvikkeen yleinen nimi, vaikka se viittaaakin paikkaan tai alueeseen, jossa tämä maataloustuote tai elintarvike on alun perin tuotettu tai jossa sitä on pidetty kaupan.

- joka on peräisin kyseiseltä alueelta, kyseisestä määrätystä paikasta tai kyseisestä maasta ja

Sen määrittämiseksi, onko nimestä tullut yleisnimi, on otettava huomioon kaikki tekijät, ja erityisesti:

- jolla on määrätty laatu, maine tai muita ominaisuuksia, jotka liittyvät tähän maantieteelliseen alkuperään ja jonka tuotanto ja/tai jalostus ja/tai käsittely tapahtuu tietyllä maantieteellisellä alueella.”

- tilanne jäsenvaltiossa, josta nimi on peräisin, ja alueilla, joilla tuotetta käytetään;

- tilanne muissa jäsenvaltioissa;

9. Asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

- asiaa koskeva kansallinen lainsäädäntö tai yhteisön lainsäädäntö.

”Nimityksiä, joista on tullut yleisnimiä, ei voi rekisteröidä.

Jos rekisteröintihakemus hylätään 6 ja 7 artiklassa määritellyä menettelyä noudattaen sen

vuoksi, että nimestä on tullut yleisnimi, komissio julkaisee tätä koskevan päätöksen Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.”

c) muilta vääriltä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä mitä tulee tuotteen lähtöpaikkaan, alkuperään, tuotteen laatuun tai olennaisiin ominaisuuksiin, jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai tuotetta koskeviin asiakirjoihin sekä tuotteen pakkaamiseen tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan tuotteen alkuperästä;

10. Asetuksen N:o 2081/92 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

d) muilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa yleisöä harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

”1. Rekisteröidyt nimitykset on suojattu:

– –”

a) suoralta tai välilliseltä rekisteröidyn nimityksen kaupalliselta käytöltä tuotteissa, joita rekisteröinti ei koske, siinä määrin kuin tuotteet ovat verrattavissa tällä nimityksellä rekisteröityihin tuotteisiin tai siinä määrin kuin nimityksen käytöllä voi hyötyä suojatun nimityksen maineesta;

11. Asetuksen N:o 2081/92 14 artikla koskee suojattujen alkuperänimitysten tai maantieteellisten merkintöjen ja tavaramerkkien välistä suhdetta. Kyseisen 14 artiklan 2 kohdassa (sellaisena kuin se oli alun perin voimassa) ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai miellelyhtymiltä, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai vaikka suojattu nimi on käännetty tai siihen on liitetty ilmaisu kuten ’laatu’, ’tyyppi’, ’menetelmä’, ’tuotettu kuten’, ’jäljitelmä’ tai muu samankaltainen ilmaisu;

”2. Sillä edellytyksellä, että yhteisön oikeutta noudatetaan, 13 artiklassa tarkoitettua tapausta edustavan tavaramerkin, joka on rekisteröity hyvässä uskossa ennen alkuperä-

nimityksen tai maantieteellisen merkinnän rekisteröintihakemuksen jättämistä, käyttöä saa jatkaa alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän rekisteröinnistä huolimatta, jos jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 89/104/ETY⁴⁾ 3 artiklan 1 kohdan c ja g alakohdassa ja 12 artiklan 2 kohdan b alakohdassa vastaavasti säädettyjä tavaramerkkin mitättömyysperusteita tai menettämisperusteita ei ole.

3. Alkuperänimitystä tai maantieteellistä merkintää ei saa rekisteröidä, jos tavaramerkin maineen ja kuuluisuuden sekä sen ajan pituuden, jonka sitä on käytetty, perusteella rekisteröinti saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa.”

12. Asetuksen N:o 2081/92 14 artiklaa muutettiin neuvoston asetuksella (EY) N:o 692/2003⁵⁾ 24.4.2003 lähtien.

13. Asetuksen N:o 692/2003 11 perustelukappaleessa todetaan tältä osin seuraavaa:

4 – EYVL 1989, L 40, s. 1 (jäljempänä tavaramerkkidirektiivi).

5 – Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun asetuksen (ETY) N:o 2081/92 muuttamisesta 8.4.2003 annettu asetus (EUVL L 99, s. 1).

”TRIPS-sopimuksen [teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskeva sopimus] 24 artiklan 5 kohdassa ei tarkoiteta ainoastaan rekisteröityjä merkkejä tai tavaramerkkejä, vaan myös yleisesti tunnustettuja merkkejä sekä viitepäivää ja erityisesti päivämäärää, jona nimitys suojataan alkuperämaassa. Tämän vuoksi olisi muutettava asetuksen (ETY) N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohta vaihtamalla siinä säädetty viitepäivä päiväksi, jona nimitys suojataan alkuperämaassa tai jona maantieteellisen merkinnän tai alkuperänimityksen suojaa koskeva hakemus tehdään, riippuen siitä, onko kyseessä mainitun asetuksen 17 artiklan vai 5 artiklan soveltamisalaan kuuluva nimitys. Lisäksi 14 artiklan 1 kohdassa mainittu viitepäivä muuttuu ensimmäisestä julkaisupäivästä rekisteröintihakemuksen teko-päiväksi.”

14. Asetuksen N:o 2081/92, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 692/2003, 14 artiklan 2 kohta kuuluu seuraavasti:

”Jotakin 13 artiklassa tarkoitettua tapausta vastaavan merkin, jota koskeva rekisteröintihakemus on tehty tai joka on rekisteröity tai jota koskeva oikeus on saatu asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti vilpittömässä mielessä yhteisön alueella tapahtuneella käytöllä ennen päivää, jona nimitys suojataan alkuperämaassa, tai ennen alkuperänimitystä

tai maantieteellistä merkintää koskevan rekisteröintihakemuksen tekemistä komissiolle, käyttöä voidaan yhteisön lainsäädännön mukaisesti jatkaa alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän rekisteröinnistä huolimatta, jos jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetussa neuvoston direktiivissä 89/104/ETY ja/tai yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 40/94 säädettyjä tavaramerkin mitättömyys- tai menettämisperusteita ei sovelleta.”

15. Poikkeuksena asetuksen N:o 2081/92 5–7 artiklan mukaisesta tavanomaisesta menettelystä kyseisen asetuksen 17 artiklassa säädetään suojatun maantieteellisen merkinnän tai suojatun alkuperänimityksen rekisteröintiä koskevasta yksinkertaistetusta menettelystä kyseisen asetuksen voimaantullessa jo olemassa olevien nimitysten rekisteröimisen osalta. Asetuksen 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

nimitykset, jotka ne haluavat rekisteröidä tämän asetuksen mukaisesti.

2. Komissio rekisteröi 1 kohdassa tarkoitetut 2 ja 4 artiklan mukaiset nimitykset 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Edellä olevaa 7 artiklaa ei sovelleta. Yleisnimiä ei kuitenkaan rekisteröidä.

3. Jäsenvaltiot voivat säilyttää kansallisen suojan 1 artiklan mukaisesti ilmoitetuille nimityksille, kunnes päätös niiden rekisteröinnistä on tehty.”

16. Asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan mukaisesta yksinkertaistetusta menettelystä luovuttiin 24.4.2003 alkaen asetuksella N:o 692/2003.

B Asetus N:o 1347/2001

”1. Kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle nimet, joilla on oikeudellinen suoja, tai jäsenvaltioissa, joissa suojajärjestelmää ei ole, käytössä vakiintuneet

17. Asetuksen N:o 1347/2001 tarkoituksena oli rekisteröidä Saksan ilmoittama nimitys ”Bayerisches Bier” suojattuna maantieteelli-

senä merkintänä asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti, ja lisätä tämä nimitys komission asetuksen (EY) N:o 1107/96⁶ liitteeseen 5.7.2001 alkaen.

asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohdassa säädetty vaatimukset.”

18. Asetuksen N:o 1347/2001 kolmas ja neljäs perustelukappale kuuluvat seuraavasti:

”3) Toimitettujen tietojen perusteella voidaan todeta ’Bavaria’-tavaramerkin olemassaolo sekä sen asianmukaisuus. Saatavilla olevien tietojen nojalla katsottiin lisäksi, että nimityksen ’Bayerisches Bier’ rekisteröinti ei ole omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa. Näin ollen maantieteellinen merkintä ’Bayerisches Bier’ ja tavaramerkki ’Bavaria’ eivät ole asetuksen (ETY) N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa.

4) Tiettyjä tavaramerkkejä kuten alankomaalaista ’Bavaria’-tavaramerkkiä ja tanskalaista ’Høker Bajer’ -tavaramerkkiä voidaan käyttää edelleen huolimatta maantieteellisen merkinnän ’Bayerisches Bier’ rekisteröinnistä, edellyttäen että ne täyttävät

III Tosiseikat, oikeudenkäyntimenettely ja ennakkoratkaisukysymykset

19. Vuonna 1880 perustettu Bayerischer Brauerbund on saksalainen yhdistys, jonka tarkoituksena on ajaa Baijerin panimoiden yhteisiä etuja ja erityisesti suojata Saksassa ja ulkomailla suojattua maantieteellistä merkintää ”Bayerisches Bier”, jonka haltija se on ollut sen asetuksella N:o 1347/2001 tapahtuneesta rekisteröinnistä lähtien. Vuodesta 1968 alkaen se on ollut myös kansainvälisten yhteisömerkkien ”Bayrisch Bier” ja ”Bayerisches Bier” haltija.

20. Bavaria on hollantilainen oluentuottaja, joka toimii kansainvälisillä markkinoilla. Sen toiminimenä oli alun perin ”Firma Gebroeders Swinkels”, mutta ”Bavaria” on ollut sen virallinen toiminimi vuodesta 1930 lähtien. Bavaria Italia kuuluu Bavaria-konserniin.

21. Bavaria on useiden Italiassa ja muualla voimassa olevien kansainvälisten tavaramerkkien haltija ja Bavaria Italia niiden käyttäjä, ja kyseiset merkit sisältävät muiden ilmaisujen

6 – Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesta maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten rekisteröinnistä 12.6.1996 annettu asetus (EYVL L 148, s. 1).

tai kuvioden ohella näiden tavaramerkkien ytimen muodostavan sanan ”Bavaria”.

22. Tribunale di Torinossa (Torinon alioikeus) 27.9.2004 vireille saattamallaan menettelyllä, jota edelsi vastaavia menettelyjä muissa Euroopan maissa, erityisesti Saksassa ja Espanjassa, Bayerischer Brauerbund yritti estää Bavariaa ja Bavaria Italiaa käyttämästä näitä tavaramerkkejä Italiassa hakemalla väliaikaismääräystä, jolla nämä tavaramerkit julistettaisiin mitättömiksi tai menetetyiksi. Bayerischer Brauerbund katsoi, että tavaramerkit loukkasivat asetuksen N:o 2081/92 13 ja 14 artiklassa tarkoitetulla tavalla suojattua maantieteellistä merkintää ”Bayerisches Bier” ja että joka tapauksessa ne sisälsivät maantieteellisen merkinnän – sanan ”Bavaria” –, joka on yleisnimi ja harhaanjohtava kyseisen oluen maantieteellisen alkuperän osalta, sillä kyseiset oluet ovat hollantilaisia.

23. Tribunale di Torino hyväksyi 30.11.2006 antamallaan tuomiolla Bayerischer Brauerbundin kanteen ja kielsi kyseisten tavaramerkkien käytön Italiassa sillä perusteella, että ne olivat harhaanjohtavia ja loukkasivat suojattua maantieteellistä merkintää ”Bayerisches Bier”.

24. Bavaria ja Bavaria Italia hakivat tästä tuomiosta useilla perusteilla muutosta ennakkoratkaisupyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta.

25. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan tässä yhteydessä merkityksellinen valitusperuste liittyy Tribunale di Torinon kantaan, jonka mukaan se ei voinut esittää ennakkoratkaisupyyntöä EY 234 artiklan nojalla asetuksen N:o 1347/2001 pätevydestä sen vuoksi, että Bavaria Italian olisi pitänyt riitauttaa tämä säädös suoraan EY 230 artiklan perusteella eli kahden kuukauden kuluessa sen julkaisemisesta.

26. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa tältä osin olevan epäselvää, voidaanko näissä olosuhteissa yhteisöjen tuomioistuimelle esittää ennakkoratkaisupyyntö.

27. Lisäksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin viittaa yksityiskohtaisesti lukuisiin Bavarian ja Bavaria Italian väitteisiin, joilla ne pyrkivät riitauttamaan asetuksen N:o 1347/2001 pätevyden ja tällä asetuksella toteutetun ”Bayerisches Bier” -nimityksen rekisteröinnin suojattuna maantieteellisenä merkintänä ja joissa ne vetoavat yleisten oikeusperiaatteiden loukkaamiseen sekä asetuksessa N:o 2081/92 ja erityisesti sen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, 14 artiklan 3 kohdassa ja 17 artiklassa säädettyjen useiden muodollisten ja aineellisten edellytysten täyttymättä jäämiseen.

28. Tässä tilanteessa Corte d'appello di Torino on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko [asetus N:o 1347/2001] pätemätön, mahdollisesti myös siten, että pätemättömyys johtuu muiden säädösten pätemättömyydestä, seuraavin perustein:

Yleisten periaatteiden loukkaaminen

- sillä perusteella, että [asetuksen N:o 2081/92] 1 artiklan 1 kohta ja liite I ovat pätemättömiä siltä osin kuin niissä sallitaan ’oluiden’ maantieteellisten merkintöjen rekisteröiminen siitä huolimatta, että olut on alkoholijuoma, joka on (virheellisesti) mainittu kyseisessä liitteessä I edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen elintarvikkeiden joukossa, vaikka se ei kuulu EY:n perustamissopimuksen liitteessä I sekä EY 32 artiklassa (aikaisemmin EY:n [perustamissopimuksen] 38 artikla) ja EY 37 artiklassa (aikaisemmin EY:n [perustamissopimuksen] 43 artikla), joihin neuvosto on perustanut oman toimivaltansa antaessaan [asetuksen N:o 2081/1992], mainittuihin ’elintarvikkeisiin’

- sillä perusteella, että [asetuksen N:o 2081/92] 17 artikla on pätemätön siltä

osin kuin siinä säädetään nopeutetusta rekisteröintimenettelystä, joka on omiaan rajoittamaan ja loukkaamaan merkittävällä tavalla asianomaisten oikeussubjektien oikeuksia, koska siinä ei anneta väiteoikeutta, millä loukataan selvästi avoimuuden ja oikeusvarmuuden periaatteita, mikä tulee esiin erityisesti sekä siinä, että jo suojatun maantieteellisen merkinnän ’Bayerisches Bier’ rekisteröintimenettely oli monimutkainen, sillä se kesti yli seitsemän vuotta vuodesta 1994 vuoteen 2001, että siinä, että tämä tunnustetaan nimenomaisesti [asetuksen N:o 692/2003], jonka 1 artiklan 15 kohdalla on edellä mainituista syistä kumottu [asetuksen N:o 2081/92] 17 artikla, 13 perustelukappaleessa.

Muodollisten edellytysten puuttuminen

- sillä perusteella, että merkintä ’Bayerisches Bier’ ei täytä [asetuksen N:o 2081/92] 17 artiklassa asetettuja edellytyksiä sille, että se voitaisiin hyväksyä rekisteröitäväksi kyseisessä artiklassa säädetyn yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti, koska silloin, kun tästä merkinnästä esitettiin rekisteröintihakemus, sillä ei ollut Saksassa ’oikeudellista suojaa’ eikä se ollut ’käytössä vakiintunut’

- sillä perusteella, että Saksan hallitus ennen rekisteröintihakemuksen esittämistä komissiolle sen enempää kuin

komissio itseään hakemuksen vastaanottamisen jälkeen eivät ole tutkineet asianmukaisesti merkinnän 'Bayerisches Bier' rekisteröimisen edellytysten täyttymistä, toisin kuin on edellytetty yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä (asia C-269/99, Carl Kühne ym., tuomio 6.12.2001, Kok. 2001, s. I-9517)

- sillä perusteella, että Saksan hallitus ei esittänyt merkintää 'Bayerisches Bier' koskevaa rekisteröintihakemusta [asetuksen N:o 2081/92] 17 artiklan 1 kohdassa säädetyssä määräajassa (kuuden kuukauden kuluessa kyseisen asetuksen voimaantulosta eli päivä-määrästä 24.7.1993), sillä valittajan alun perin esittämään hakemukseen sisältyi kahdeksan erilaista merkintää, joihin oli mahdollista tehdä myöhempiä, tarkemmin määrittelemättömiä muutoksia, jotka yhdistyivät tämänhetkiseksi yhdeksi merkinnäksi 'Bayerisches Bier' vasta sen jälkeen, kun lopullinen määräaika 24.1.1994 oli jo paljon aikaisemmin päättynyt.

alakohdassa asetettuja aineellisia edellytyksiä, jotta se voitaisiin rekisteröidä suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, koska tämä merkintä on yleisnimi, joka on perinteisesti merkinnyt olutta, joka on valmistettu tietyn Baijerista 1800-luvulta alkunsa saaneen ja sittemmin muualle Eurooppaan ja koko maailmaan levinneen valmistusmenetelmän (ns. baijerilainen menetelmä, pohjahiivamenetelmä) mukaisesti; että myös nykyään joissakin eurooppalaisissa kielissä (tanskaksi, ruotsiksi ja suomeksi) sitä käytetään yleisnimenä oluesta ja että joka tapauksessa se tarkoittaa luke-mattomista erilaisista olemassa olevista olutlajeista enintään yksinomaan ja yleisesti 'olutta, joka on valmistettu Baijerin saksalaisella alueella', ilman että olisi olemassa 'välitöntä yhteyttä' (asia C-312/98, Warsteiner, tuomio 7.11.2000, Kok. 2000, s. I-9187) tuotteen (oluen) määrätyn laadun, maineen tai muiden ominaisuuksien ja toisaalta sen erityisen maantieteellisen alkuperän (Baijeri) välillä, eivätkä tässä tapauksessa täyty myöskään kyseisessä säännöksessä 'erityistapaukselle' asetetut edellytykset, jotta se voitaisiin rekisteröidä maantieteellisenä merkintänä, joka sisältää maan nimen

Aineellisten edellytysten puuttuminen

- sillä perusteella, että merkintä 'Bayerisches Bier' ei täytä [asetuksen N:o 2081/92] 2 artiklan 2 kohdan b
- edellisessä kappaleessa esitetyn perusteella nimitys 'Bayerisches Bier' on 'yleisnimi', minkä vuoksi sitä ei

[asetuksen N:o 2081/92] 3 artiklan
1 kohdan ja 17 artiklan 2 kohdan
nojalla voida rekisteröidä

IV Oikeudellinen tarkastelu

A Ensimmäinen kysymys

- sillä perusteella, että merkintää 'Bayerisches Bier' ei olisi saanut rekisteröidä [asetuksen N:o 2081/1992] 14 artiklan 3 kohdan nojalla, koska kun otetaan huomioon Bavaria-tavaramerkkien 'maine, kuuluisuus sekä sen ajan pituus, jona niitä on käytetty', merkinnän 'Bayerisches Bier' rekisteröinti 'saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa'?

29. Ensimmäisellä kysymyksellään, joka jakautuu kahdeksaan alakysymykseen (tai pätemättömyysperusteeseen), Corte d'appello di Torino asettaa kyseenalaiseksi asetuksen N:o 1347/2001 pätevyyden yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden mahdollisen loukkauksen tai asetuksessa N:o 2081/92 asetettujen joko muodollisten tai aineellisten edellytysten täyttymättä jäämisen perusteella. Yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden noudattamista koskevat alakysymykset liittyvät asetukseen N:o 2081/92, joka on asetuksen N:o 1347/2001 oikeudellisena perustana.

1. Tutkittavaksi ottaminen

a) Asianosaisten ja muiden osapuolten pääasialliset lausumat

- 2) Toissijaisesti siltä varalta, että ensimmäinen kysymys jätettäisiin tutkimatta tai todettaisiin perusteettomaksi, kysytään, onko [asetusta N:o 1347/2001] tulkittava siten, että siihen sisältyvän suojatun maantieteellisen merkinnän 'Bayerisches Bier' tunnistaminen ei vaikuta sellaisten aiempien tavaramerkkien pätevyyteen ja käytettävyyteen, joissa mainitaan sana 'Bavaria' ja joiden haltijoina ovat kolmannet osapuolet?"

30. Esillä olevassa oikeudenkäynnissä kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet Bavaria ja Bavaria Italia (yhdessä), Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan, Kreikan, Italian ja Alankomaiden hallitukset. Nämä osapuolet olivat edustettuina 18.9.2008 pidetyssä istunnossa, jossa myös Tšekin hallitus esitti suullisia huomautuksia.

Kyseinen hallitus totesi yhtyvänsä komission, neuvoston, Saksan ja Italian kantaan ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen aineellisen ratkaisun osalta, mutta muutoin se keskittyi huomautuksissaan ensimmäisen kysymyksen tutkittavaksi ottamiseen sekä toiseen ennakkoratkaisukysymykseen.

31. Bayerischer Brauerbund ja neuvosto sekä Tšekin, Saksan, Kreikan ja Italian hallitukset katsovat, että tämä kysymys on jätettävä tutkimatta. Koska asetus N:o 1347/2001 koskee Bavariaa ja Bavaria Italiaa suoraan ja erikseen, kuten sen kolmannesta ja neljännestä perustelukappaleesta selvästi ilmenee, mutta ne eivät ole nostaneet EY 230 artiklan nojalla kannetta sen kumoamiseksi, ne eivät voi vedota kansallisissa tuomioistuimissa kyseisen asetuksen lainvastaisuuteen. Neuvoston mukaan tällä asetuksella toteutusta rekisteröinnistä seuraa selvästi, että tavaramerkin ”Bavaria” käyttö saattaa vaikeutua. Bavaria saattoi siten selvästi ymmärtää tämän rekisteröinnin seuraukset.

32. Bavaria ja Bavaria Italia, komissio ja Alankomaiden hallitus väittävät sitä vastoin, että ensimmäinen kysymys on otettava tutkittavaksi. Kyseisten osapuolten mukaan Bavarialla ja Bavaria Italialla on voinut olla perusteltuja epäilyksiä sen suhteen, koskevatko asetuksen N:o 1347/2001 säännökset niitä suoraan ja erikseen, sillä tämän asetuksen näihin yhtiöihin kohdistuvat vaikutukset ovat seurausta siitä, että kansallinen tuomioistuin on soveltanut käsiteltäväänään olevassa asiassa asetuksen N:o 2081/92 13 ja 14 artiklaa, joilla on tarkoitus säännellä voimassa olevien tavaramerkkien ja myöhemmin rekisteröityjen suojattujen maantieteellisten merkintöjen samanaikaista

voimassaoloa. Komissio korosti tässä yhteydessä, että kysymyksessä oleva rekisteröinti ei automaattisesti merkitse sitä, että tavaramerkkiä ”Bavaria” ei voitaisi enää käyttää.

b) Asian arviointi

33. Ennakkoratkaisupyyntöön esittäneen tuomioistuimen samoin kuin useiden osapuolten tässä yhteydessä esille tuoma alustava kysymys koskee sitä, onko ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys, jossa asetetaan kyseenalaiseksi asetuksen N:o 1347/2001 sekä tämän asetuksen perustana olevien tiettyjen asetuksen N:o 2081/92 säännösten pätevyys, jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että Bavaria ja Bavaria Italia eivät ole nostaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kannetta asetuksen N:o 1347/2001 kumoamiseksi EY 230 artiklassa asetetussa määräajassa, vaikka niillä on saattanut olla siihen oikeus.

34. Kuten asiassa TWD Textilwerke Deggendorf annetun tuomion mukaisesta oikeuskäytännöstä ilmenee, luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ei lähtökohtaisesti voi välillisesti riitauttaa yhteisön toimielimen antaman toimen pätevyyttä ennakkoratkaisupyyntöä avulla, jos tämä henkilö olisi voinut nostaa suoraan kanteen EY 230 artiklan nojalla.⁷

⁷ – Ks. asia C-188/92, tuomio 9.3.1994 (Kok. 1994, s. I-833, Kok. Ep. XV, s. I-67, 13–15 kohta) ja asia C-239/99, Nachi Europe, tuomio 15.2.2001 (Kok. 2001, s. I-1197, 36 kohta).

35. Sulkemalla pois mahdollisuus riitauttaa yhteisön toimi ennakkoratkaisumenettelyssä pyritään noudattamaan oikeusvarmuuden periaatetta estämällä se, että oikeusvaikutuksia tuottavat yhteisön toimet asetetaan yhä uudelleen ja uudelleen kyseenalaiseksi. Muutoin henkilö voisi kiertää sen, että hänelle vastaisen päätöksen perustana olevasta yhteisön toimenpiteestä on tullut suhteessa asianomaiseen lainvoimainen, jopa EY 230 artiklan neljännessä kohdassa suoran kanteen nostamiselle säädetyn määräajan päätyttyä.⁸

36. Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella on selvää, että henkilöllä ei ole oikeutta vedota yhteisön toimen lainvastaisuuteen kansallisessa tuomioistuimessa ja riitauttaa välillisesti sen pätevyys EY 234 artiklan nojalla vain, jos hän olisi selvästi ja epäilemättä voinut vaatia tämän toimen kumoamista EY 230 artiklan perusteella.⁹

37. Koska nyt esillä oleva asia koskee asetusta, on ratkaistava, olisiko Bavarian tai Bavaria Italian nostama kanne asetuksesta N:o 1347/2001 ollut otettava epäilyksettä tutkittavaksi, koska sen säännökset muodostavat

todellisuudessa niitä suoraan ja erikseen koskevan päätöksen.¹⁰

38. Mielestäni tätä ei ole näytetty toteen esillä olevassa asiassa.

39. Tarkasteltaessa ensinnäkin edellytystä, jonka mukaan toimen on koskettava henkilöä suoraan,¹¹ on huomattava, että se, vaikuttaako ja missä määrin asetus N:o 1347/2001 muiden kuin tällä asetuksella suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi rekisteröityä nimitystä "Bayerisches Bier" käyttävien yhtiöiden ja tavaramerkin haltijoiden oikeudelliseen asemaan, riippuu itse asiassa tähän rekisteröintiin liittyvän suojan laajuudesta. Siten se, vaikuttaako nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi "Bavarian" kaltaisen nimityksen käyttäjään, riippuu olennaisesti siitä, louktaanko kyseisen nimityksen käytöllä suojattua maantieteellistä merkintää asetuksen N:o 2081/92 13 artiklan mukaisesti, tai jos kyseinen nimitys on suojattu tavaramerkkinä, tämän asetuksen 14 artiklan mukaisesti.

40. Tähän kysymykseen ei kuitenkaan saada ilman muuta automaattisesti vastausta asetuksen N:o 1347/2001 tai asetuksen N:o

8 – Ks. tältä osin alaviitteessä 7 mainittu asia TWD Textilwerke Deggendorf, tuomion 16–18 kohta; alaviitteessä 7 mainittu asia Nachi Europe, tuomion 37 kohta ja asia C-441/05, Roquette Frères, tuomio 8.3.2007 (Kok. 2007, s. I-1993, 40 kohta).

9 – Ks. tältä osin mm. alaviitteessä 7 mainittu asia TWD Textilwerke Deggendorf, tuomion 24 ja 25 kohta; alaviitteessä 7 mainittu asia Nachi Europe, tuomion 37 kohta; alaviitteessä 8 mainittu asia Roquette Frères, tuomion 40 ja 41 kohta ja asia C-241/95, Accrington Beef ym., tuomio 12.12.1996 (Kok. 1996, s. I-6699, 15 kohta).

10 – Ks. alaviitteessä 8 mainittu asia Roquette Frères, tuomion 41 kohta ja alaviitteessä 7 mainittu asia Nachi Europe, tuomion 37 kohta.

11 – Ks. tämän edellytyksen osalta mm. asia C-386/96 P, Dreyfus v. komissio, tuomio 5.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2309, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

2081/92 perusteella, mistä on sitä paitsi osoituksena tämän asian aineellisoikeudellinen kysymys.

41. Tässä yhteydessä tämän oikeudenkäynnin eräät osapuolet ovat myös aivan oikein huomauttaneet, että kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista, täytyvätkö asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset ja voidaanko näin ollen ”Bavarian” kaltaisen tavaramerkin käyttöä jatkaa.¹²

42. On vähintään kyseenalaista – ja myös tämä kysymys tulee esille tässä oikeudenkäynnissä – missä määrin asetuksen kolmas ja neljäs perustelukappale itsessään voivat vaikuttaa suoraan Bavarian oikeudelliseen asemaan.

43. Edellä esitetyn perusteella ei voida mielestäni pitää selvänä, että asetus N:o 1347/2001 yhdessä asetuksen N:o 2081/92 kanssa koskisi suoraan Bavariaa, jotta se voisi nostaa kumoamiskanteen EY 230 artiklan neljännen kohdan nojalla.

12 – Ks. asia C-87/97, Gorgonzola, tuomio 4.3.1999 (Kok. 1999, s. I-1301, 36 kohta); ks. myös jäljempänä 156–158 kohta.

44. Tarkasteltaessa seuraavaksi edellytystä, jonka mukaan riidanalaisen toimen täytyy koskea erikseen sen riitauttavia henkilöitä, eli asiassa Plaumann annetussa tuomiossa tarkoitettulla tavalla vaikuttaa niihin ”niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista”,¹³ esillä oleva asia on mielestäni pidettävä erillään tämän oikeudenkäynnin useiden osapuolten esille tuomasta asiasta Codorníu.

45. Ensinnäkin toisin kuin asiassa Codorníu, jossa oli selvää, että kysymyksessä olevalla riidanalaisella yhteisön säännöksellä sallittiin crémant-nimityksen käyttö ainoastaan ranskalaisille ja luxemburgilaisille tuottajille, mikä johti siihen, että Codorníu ei voinut käyttää kuviomerkkiään ”Gran Cremant de Codorníu”,¹⁴ esillä olevassa asiassa ei ole ollenkaan niin selvää, missä määrin suojattu maantieteellinen merkintä ”Bayerisches Bier” erityisesti vaikuttaa tavaramerkin ”Bavaria” käyttöön ja siten erottaa tämän tavaramerkin haltijan kaikista muista toimijoista tässä oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla.

46. Toiseksi ehkä vielä tärkeämpää on se, että vaikka tavaramerkki ”Bavaria” on erotettu joukosta – yhdessä tavaramerkin ”Høker

13 – Ks. asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963 (Kok. 1963, s. 95, 107, Kok. Ep. I, s. 181); asia C-309/89, Codorníu, tuomio 18.5.1994 (Kok. 1994, s. I-1853, Kok. Ep. XV, s. I-177, 20 kohta) ja asia C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto, tuomio 25.7.2002 (Kok. 2002, s. I-6677, 36 kohta).

14 – Alaviitteessä 13 mainittu asia Cordoníu, tuomion 21 ja 22 kohta.

Bajer” kanssa – kun niihin on viitattu nimenomaisesti riidanalaisen asetuksen kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa, mielestäni huomioon on otettava myös tämän viittauksen aineellinen sisältö eli toteamus, jonka mukaan nimityksen ”Bayerisches Bier” rekisteröinti suojattuna maantieteellisenä merkintänä ei rajoita tavaramerkkin ”Bavaria” käyttöä.

47. Näin ollen Bavorialla ja Bavaria Italialla saattoi nähdäkseni olla perusteltu epäilyjen suhteen, koskiko asetus N:o 1347/2001 yhdessä asetuksen N:o 2081/92 kanssa niitä suoraan ja erikseen, eikä ole selvää, olisiko niiden EY 230 artiklan nojalla nostama kanne otettu tutkittavaksi.¹⁵

48. Tämän vuoksi katson, että ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys on otettava tutkittavaksi.

15 – Mikäli yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että tätä asiaa koskevissa tosiasiallisissa ja oikeudellisissa olosuhteissa, joissa kyseisessä asetuksessa itsessään näytettäisiin todettavan, ettei kyseinen rekisteröinti välttämättä vaikuta Bavoriaan, Bavorian olisi kuitenkin pitänyt nostaa kumoamiskanne, ja mikäli yhteisöjen tuomioistuin suhtautuisi siten suhteellisen varauksellisesti pätevyyttä koskevien ennakkoratkaisupyyntöjen tutkittavaksi ottamiseen, tämä voisi rohkaista esimerkiksi tavaramerkin haltijoita nostamaan tarpeettomia ”ennaltaehkäiseviä” kumoamiskanteita, mikä ei olisi tehokkaan oikeudenkäytön edun mukaista yhteisössä.

2. Aineelliset kysymykset

a) Ensimmäinen alakysymys, joka koskee asetuksen N:o 2081/92 oikeudellista perustaa

49. Ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin haluaa tällä kysymyksellään selvittää asetuksen N:o 2081/92 lainmukaisuuden, kun otetaan huomioon, että se koskee olutta. Koska olut on alkoholijuoma, sitä ei voida pitää ”elintarvikkeena”, kuten tässä asetuksessa on tehty, ja näin ollen se olisi pitänyt jättää asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin kyseenalaistaa myös asetuksen N:o 2081/92 lainmukaisuuden sillä perusteella, että koska olut ei kuulu EY:n perustamissopimuksen liitteessä I lueteltuihin ”maataloustuotteisiin”, EY 32 ja EY 37 artikla eivät ole asianmukaisia oikeudellisia perustoja tämän asetuksen antamiselle.

i) Asianosaisten ja muiden osapuolten pääasialliset lausumat

50. Alankomaiden hallitus, Bavaria ja Bavaria Italia yhtyvät ensimmäisessä alakysymyksessä esitettyihin epäilyksiin. Bavaria ja Bavaria Italia väittävät, että oluen sisällyttäminen ”elintarvikkeisiin” on mielivaltaista ja epäasianmukaista ja että olut olisi pitänyt jättää asetuksen N:o 2081/92 soveltamisalan ulkopuolelle samalla tavoin kuin viini sen 1 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti. Ne lisäävät, että asetukset N:o 2081/92 ja N:o

1347/2001 eivät koske olutta pelkästään liitännäisesti. Bavaria ja Bavaria Italia katsovat, että koska suojatut maantieteelliset merkinnät ovat oikeudelliselta luonteeltaan varsinaisia immateriaalioikeuksia, asetus N:o 2081/92 oli annettava EY 308 ja/tai EY 94 ja EY 95 artiklan eikä EY 37 artiklan perusteella.

tuu muihin syihin ja ettei kaikkien alkoholi-juomien poissulkeminen ole tarpeen.

51. Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan, Kreikan ja Italian hallitukset kyseenalaistavat ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tulkinnan ja väittävät, että EY 37 artikla on asianmukainen oikeudellinen perusta asetuksen N:o 2081/92 antamiselle. Lisäksi yleisellä tasolla Italian hallitus ei hyväksy sitä, että asetuksen N:o 2081/92 lainmukaisuus voidaan kyseenalaistaa asetuksen N:o 1347/2001 lainmukaisuuden riitauttamiseksi.

53. Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan ja Italian hallitukset väittävät vielä, että asetuksen N:o 2081/92 ensisijaisena tai tärkeimpänä päämääränä on EY 37 artiklassa asetettu päämäärä ja että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oikeudellisena perustana on käytettävä kyseistä määräystä.

ii) Asian arviointi

52. Saksan hallituksen ja neuvoston mukaan olut on elintarvike, kun sitä arvioidaan asetuksen (EY) N:o 178/2002¹⁶ 2 artiklassa olevan elintarvikkeen määritelmän valossa. Saksan hallitus samoin kuin Italian hallitus väittävät niin ikään, että asetuksen N:o 2081/92 systemaattinen tulkinta osoittaa, että viinin ja alkoholipitoisten juomien jättäminen sen soveltamisalan ulkopuolelle perus-

54. Ensinnäkin on hylättävä näkemys, jonka mukaan olutta ei ole pidettävä ”elintarvikkeena” eikä sitä sellaisena voitaisi sisällyttää asetuksen N:o 2081/92 liitteeseen I. Tämä näkemys on ristiriidassa sen kanssa, että oluella on perinteisesti ollut merkittävä asema useiden maiden ruokakulttuurissa ja ruokailutottumuksissa, kuten Tšekin hallitus korosti istunnossa. Kuten Saksan hallitus ja neuvosto ovat huomauttaneet, olut näyttää lisäksi täyttävän esimerkiksi asetuksen N:o 178/2002 2 artiklassa olevan elintarvikkeen määritelmän, jonka mukaan ”elintarvikkeella” tarkoitetaan ”mitä tahansa ainetta tai tuotetta,

16 – Elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28.1.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EYVL L 31, s. 1).

myös jalostettua, osittain jalostettua tai jalostamatonta tuotetta, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan kohtuudella olettaa tulevan ihmisten nautittavaksi”.

55. Toiseksi on huomattava, ettei siitä asetuksen N:o 2081/92 1 artiklan 1 kohdassa täsmennetystä seikasta, että yhteisön lainsäätäjä on päättänyt jättää viinialan tuotteet ja alkoholipitoiset juomat tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, voida päätellä, ettei sillä olisi ollut toimivaltaa sisällyttää mitään alkoholijuomia tai erityisesti olutta tämän asetuksen soveltamisalaan. Kuten asetuksen N:o 2081/92 kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee selvästi, viinejä ja alkoholipitoisia juomia ei sisällytetty asetuksen sen vuoksi, että niistä oli jo säädetty yhteisön lainsäädännössä, jossa vahvistetaan korkeampi suojataso.

56. Tarkasteltaessa kolmanneksi EY 37 artiklan käyttöä oikeudellisena perustana, vaikka olut ei ole mikään EY:n perustamissopimuksen liitteessä I mainituista maataloustuotteista, vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kyseinen artikla on asianmukainen oikeudellinen perusta kaikelle perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevalle lainsäädännölle, jolla myötävaikutetaan yhden tai useamman perustamissopimuksen 33 artiklassa luetellun

yhteisen maatalouspolitiikan päämäärän saavuttamiseen.¹⁷

57. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, jos yhteisön tointa tarkasteltaessa ilmenee, että sillä on kaksi eri tarkoitusta tai että siinä on kahdenlaisia tekijöitä, ja jos toinen näistä on yksilöitävissä toimen pääasialliseksi tai määrääväksi tarkoitukseksi tai tekijäksi, kun taas toinen on ainoastaan liitännäinen, on käytettävä yhtä oikeudellista perustaa, toisin sanoen sitä, jota toimen pääasiallinen tai määräävä tarkoitus tai tekijä edellyttää.¹⁸

58. Vastaavasti yhteisöjen tuomioistuin on katsonut nyt esillä olevaan asiaan rinnastettavassa tapauksessa, että kun lainsäädäntötoimella myötävaikutetaan yhden tai useamman EY 33 artiklassa luetellun yhteisen maatalouspolitiikan päämäärän saavuttamiseen, se täytyy antaa EY 37 artiklan perusteella, vaikka sen lisäksi, että sitä sovelletaan pääasiallisesti tässä artiklassa tarkoitettuihin perustamissopimuksen liitteeseen kuuluviin tuotteisiin, se koskee myös tiettyjä liitteeseen kuulumattomia tuotteita.¹⁹

17 – Ks. tältä osin asia 68/86, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, tuomio 23.2.1988 (Kok. 1988, s. 855, Kok. Ep. IX, s. 371, 14 kohta); asia 131/86, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, tuomio 23.2.1988 (Kok. 1988, s. 905, 19 kohta); asia C-131/87, komissio v. neuvosto, tuomio 16.11.1989 (Kok. 1989, s. 3743, 28 kohta) ja asia C-180/96, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, tuomio 5.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2265, 133 kohta).

18 – Ks. mm. asia C-338/01, komissio v. neuvosto, tuomio 29.4.2004 (Kok. 2004, s. I-4829, 55 kohta); asia C-155/91, komissio v. neuvosto, tuomio 17.3.1993 (Kok. 1993, s. I-939, Kok. Ep. XIV, s. I-61, 19 ja 21 kohta) ja asia C-36/98, Espanja v. neuvosto, tuomio 30.1.2001 (Kok. 2001, s. I-779, 59 kohta).

19 – Ks. tältä osin asia C-11/88, komissio v. neuvosto, tuomio 16.11.1989 (Kok. 1989, s. 3799, 15 kohta) ja alaviitteessä 17 mainittu asia Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, tuomion 133 ja 134 kohta.

59. Tässä valossa asetus N:o 2081/92 on voitu pätevästi antaa EY 37 artiklan perusteella, sillä on selvää, että se koskee pääasiallisesti perustamissopimuksen liitteessä I lueteltuja tuotteita ja vain rajallista määrää muita tuotteita, kuten olutta, joita ei ole mainittu tässä liitteessä. Näin ollen se, että asetuksessa viitataan myös olueen, jota ei ole mainittu perustamissopimuksen liitteessä I, ei mielestäni sinänsä aseta kyseenalaiseksi EY 37 artiklan valintaa oikeudelliseksi perustaksi, erityisesti kun otetaan huomioon, että oluen tuotannolla ja markkinoinnilla selvästi myötävaikutetaan yhteisen maatalouspolitiikan päämäärien saavuttamiseen.

otettu nopeutettu rekisteröintimenettely on selvästi ristiriidassa avoimuuden ja oikeusvarmuuden periaatteiden kanssa, kun siinä ei ole säädetty kyseisten taloudellisten toimijoiden väiteoikeudesta.

i) Asianosaisten ja muiden osapuolten pääasialliset lausumat

60. Tästä syystä katson, että väite asetuksen N:o 2081/92 oikeudellisen perustan pätemättömyydestä on perusteeton.

62. Alankomaiden hallituksen ja Bavarian ja Bavaria Italian mukaan toisessa alakysymyksessä tarkoitetut pätemättömyysperusteet ovat täysin perusteltuja.

b) Toinen alakysymys, joka koskee asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan pätevyyttä

61. Toisella alakysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy ennen kaikkea, onko asetuksen N:o 2081/92 17 artikla – jonka perusteella asetus N:o 1347/2001 on annettu – pätemätön sen vuoksi, että sillä käyttöön

63. Bavaria ja Bavaria Italia painottavat asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan ja tämän asetuksen 7 artiklan välistä eroa, sillä viimeksi mainitussa artiklassa säädetään nimenomaisesti väiteoikeudesta tavanomaisessa rekisteröintimenettelyssä. Asetuksen N:o 692/2003 13 perustelukappaleen sanamuodossa tunnustetaan implisiittisesti, että asetuksen No 2081/92 17 artikla on pätemätön. Lisäksi asiassa Kühne annettua tuomiota²⁰ ei niiden mielestä voida soveltaa esillä olevassa asiassa, koska kyseisessä tapauksessa kolmannet osapuolet olivat voineet osallistua aktiivisesti kansalliseen menettelyyn, jossa Saksan hallitus oli ehdottanut rekisteröintihakemuksen tekemistä.

²⁰ – Asia C-269/99, tuomio 6.12.2001 (Kok. 2001, s. I-9517).

64. Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan, Kreikan ja Italian hallitukset kyseenalaistavat ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämän tulkinnan. Ne väittävät pääasiallisesti, että vaikka asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa ei säädetä väiteoikeudesta 7 artiklassa säädetyn mukaisesti, kyseiset kolmannet osapuolet voivat edelleen tehdä väitteensä rekisteröintiä vastaan jäsenvaltioiden viranomaisissa, jotka voivat sitten viedä väitteet asetuksen 15 artiklan nojalla perustettuun sääntelykomiteaan, kuten sitä paitsi nyt esillä olevassa asiassa on tehty. Ne korostavat niin ikään, että keskeisenä perusteena asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan kumoamiselle oli se, että se oli alun perin tarkoitettu tilapäiseksi ja että sen vaikutukset olivat lakanneet.

65. Komission ja neuvoston mukaan yhteisöjen tuomioistuin on useissa yhteyksissä tunnustanut asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan lainmukaisuuden, eikä tässä säännöksessä käyttöön otettu menettely johda siihen, ettei rekisteröinnin aineellisia edellytyksiä tutkittaisi asiaankuuluvalla huolellisuudella, vaan pikemminkin päinvastoin, kuten esillä olevasta asiasta ilmenee. Ne toteavat vielä, että asetuksen N:o 692/2003 13 perustelukappaleessa ainoastaan tehdään joitakin havaintoja vaikeuksista, jotka johtuvat väiteoikeuden puuttumisesta asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan nojalla. Siinä ei kuitenkaan kyseenalaisteta tämän säännöksen lainmukaisuutta.

ii) Asian arviointi

66. Toisin kuin Alankomaiden hallitus ja Bavaria ja Bavaria Italia katsovat, asiassa Kühne annetusta tuomiosta²¹ voidaan päätellä, että yhteisöjen tuomioistuin ei pitänyt asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa säädettyä yksinkertaistettua rekisteröintimenettelyä lainvastaisena sen vuoksi, että – toisin kuin tavanomaisessa menettelyssä, jossa sovelletaan tämän asetuksen 7 artiklaa – kolmannet osapuolet, joiden etua asia koskee, eivät voineet tehdä väitettä rekisteröintihanketta vastaan.

67. Kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että vaikka yksinkertaistetussa menettelyssä ei ollut säädetty kolmansien osapuolten oikeudesta esittää väitteitä rekisteröintihanketta vastaan, tämän menettelyn soveltaminen oli lainmukaista siinäkin tapauksessa, että kolmannet osapuolet olivat esittäneet kansallisella tasolla väitteitä kysymyksessä olevan nimityksen rekisteröintiä vastaan.²² Tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin vahvisti myös, että juuri kansallisella tasolla on otettava huomioon sellaisten kolmansien osapuolten mahdolliset väitteet, jotka katsovat rekisteröinnillä tai rekisteröintihakemuksella loukattavan heidän oikeuksiaan.²³

68. Kuten Saksan hallitus on tuonut esille, myös muiden jäsenvaltioiden kolmannet

²¹ – Mainittu alaviitteessä 20.

²² – Ks. tältä osin erityisesti tuomion 35 ja 40 kohta.

²³ – Ks. tältä osin tuomion 41, 57 ja 58 kohta.

osapuolet, joita asia koski, saattoivat tehdä väitteen Saksan – tai oman jäsenvaltionsa – toimivaltaisille viranomaisille kyseessä olevan suojatun maantieteellisen merkinnän rekisteröintiä vastaan, vaikka kuten asiassa Kühne annetusta tuomiosta voidaan päätellä, yksinkertaistetun menettelyn soveltamisen lainmukaisuus ei sen sijaan riipu siitä, käyttävätkö kolmannet osapuolet todellisuudessa tätä mahdollisuutta.²⁴

69. Yhteisöjen tuomioistuimen käytettävissä olevien tietojen perusteella näyttää myös siltä, että asetuksen N:o 1347/2001 antamiseen tosiasiaassa johtaneessa lainsäädäntömenettelyssä Bavaria on voinut saattaa kantansa komission tietoon Alankomaiden viranomaisten välityksellä ja esittää yksityiskohtaisia huomautuksia tältä osin.

70. Tarkasteltaessa seuraavaksi yksinkertaistetun menettelyn kumoamista asetuksella N:o 692/2003 ja tämän asetuksen 13 perustelukappaletta, jossa viitataan tällaiseen kumoamiseen, olen samaa mieltä neuvoston ja komission kanssa siitä, että tämä perustelukappale ei merkitse yhteisön lainsäätäjän ”tunnustusta” sille, että näin kumottu yksinkertaistettu menettely olisi ollut lainvastainen. Kyseistä perustelukappaletta voidaan lukea yksinkertaisesti siten, että siinä tunnustetaan kyseiseen menettelyyn liittyvän oikeusvarmuutta ja avoimuutta koskevia ongelmia, mikä ei merkitse sen pitämistä lainvastaisena tästä syystä. Toiseksi on joka tapauksessa katsottava, että se, onko asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan kaltainen yhteisön sekundärlainsäädännön säännös todellisuudessa lainmukainen vai ei, ei riipu yhteisön lainsäätäjän tämän säännöksen muuttamisesta annetun yhteisön toimen johdanto-osassa

tältä osin esittämästä mahdollisesta toteamuksesta.

71. Näin ollen asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan pätevyyttä koskeva peruste on perusteeton.

c) Kolmas, neljäs ja viides alakysymys, jotka koskevat muodollisten edellytysten mahdollista täyttämättä jättämistä

72. Näillä kysymyksillään, joita on tarkoituksenmukaista tutkia yhdessä, ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin kysyy ensinnäkin, täyttääkö nimitys ”Bayerisches Bier” asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan mukaisen yksinkertaistetun menettelyn soveltamisedellytykset, eli toisin sanoen, oliko rekisteröintihakemuksen toimittamisajankohtana kyseisellä nimityksellä hakemuksen tehneessä jäsenvaltiossa ”oikeudellinen suoja” tai oliko se ”käytössä vakiintunut”. Toiseksi ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin kysyy, onko asetus N:o 1347/2001 pätemätön, kun otetaan huomioon, ettei Saksan hallitus eikä liioin komissio ole tutki-neet asianmukaisesti suojatun maantieteellisen merkinnän ”Bayerisches Bier” rekisteröinnin ennakkoodellytyksiä ja ettei nimitystä koskevaa rekisteröintihakemusta ollut toimittettu ajoissa.

24 – Ks. tuomion 40 kohta.

i) Asianosaisten ja muiden osapuolten pääasialliset lausumat

73. Alankomaiden hallitus ja Bavaria ja Bavaria Italia väittävät, että yhtäkään asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa asetetuista edellytyksistä ei ole täytetty ja että asetus N:o 1347/2001 on pätemätön ennakkoratkaisupyyntöä esittäneen tuomioistuimen mainitsemien perusteiden.

74. Arvioidessaan edellytystä, jonka mukaan nimellä on oltava ”oikeudellinen suoja”, Bavaria ja Bavaria Italia tähdentävät, että rekisteröintihakemusta tehtäessä Saksassa ei ollut käytössä järjestelmää, joka olisi koskenut erityisesti maantieteellisten merkintöjen oikeudellista suojaa. Tältä osin ne väittävät, että vilpillistä kilpailua koskevat säännöt saati Bayerischer Brauerbundin nimissä rekisteröidyt yhteisömerkit eivät merkitse asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa tarkoitettua oikeudellista suojaa ja että sama pätee maantieteellisten merkintöjen suojasta tehtyihin kahdenvälisiin sopimuksiin, jotka Saksa on allekirjoittanut yhdessä Ranskan (vuonna 1960), Italian (vuonna 1963), Kreikan (vuonna 1964), Sveitsin (vuonna 1967) ja Espanjan (vuonna 1970) kanssa.²⁵

25 – Ranska: BGBl. 1961 II, s. 23 (8.3.1960 tehty yleissopimus, United Nations Treaty Series (UNTS) 1969 II nro 2064, osa 747, s. 2); Italia: BGBl. 1965 II, s. 157 (23.7.1963 tehty yleissopimus, United Nations Treaty Series (UNTS) 1967 II nro 1815); Kreikka: BGBl. 1965 II, s. 177 (16.4.1964 tehty yleissopimus, United Nations Treaty Series (UNTS) 1972 II nro 564, osa 609, s. 27); Sveitsi: BGBl. 1969 II, s. 139 ja BGBl. 1965 II, s. 157 (7.3.1967 tehty yleissopimus) ja Espanja: BGBl. 1972 II, s. 110 (11.9.1970 tehty yleissopimus, United Nations Treaty Series (UNTS) 1995 II nro 492, osa 992, s. 87).

75. Tarkastellessaan edellytystä, jonka mukaan nimityksen täytyy olla ”käytössä vakiintunut”, Bavaria ja Bavaria Italia väittävät, että nimitys ”Bayerisches Bier” ei ole koskaan tarkoittanut mitään yksittäistä tuotetta. Päinvastoin, se viittaa kaikenlaisiin Baijerissa tuotettuihin oluisiin, vaikka näiden oluiden ominaisuudet vaihtelevat suuresti.

76. Bavaria ja Bavaria Italia vetoavat lisäksi siihen, että rekisteröinnin tueksi esitettyjen väitteiden ja niihin sisältyvien aineellisten huomautusten valossa rekisteröintihakemuksella ei selvästikään ollut perustaa ja että tämän vuoksi sekä Saksan hallituksen että komission tutkimusta asetuksessa N:o 2081/92 asetettujen edellytysten täyttymisestä rasitti ilmeinen virhe. Bavaria ja Bavaria Italia väittävät tältä osin, että alkuperäisessä hakemuksessa viitattiin yleisesti kaikenlaiseen Baijerissa tuotettuun olueen tekemättä eroa muihin oluisiin ja että asetuksen N:o 1347/2001 perustelut eivät ole asianmukaiset.

77. Bavaria ja Bavaria Italia väittävät lopuksi, että rekisteröintihakemuksen muutokset, jotka on tehty asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa asetetun määräajan jälkeen, ovat aineellisia ja että tämän vuoksi on perusteltua katsoa, ettei hakemusta ollut toimitettu ajoissa.

78. Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan, Kreikan ja Italian hallitukset ovat toista mieltä ja väittävät ennen kaikkea, että asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät esillä olevassa asiassa, kun huomioon on otettu edellä mainitut kahdenväliset sopimukset ja Saksan viranomaisten toimittamat asiakirjat. Neuvoston ja Italian hallituksen mukaan on joka tapauksessa jäsenvaltioiden asiana arvioida, oliko nimityksellä oikeudellinen suoja tai oliko se käytössä vakiintunut. Toiseksi väitteet suojatun maantieteellisen merkinnän rekisteröinnin ennakkoehtojen tutkimisesta ja rekisteröintihakemuksen toimittamiselle asetetun määräajan päättymisestä ovat perusteettomia, sillä hakemus on tutkittu huolella ja rekisteröintihakemus toimitettu ajoissa. Komissio huomauttaa tältä osin, että asetuksen N:o 2081/92 4 artiklan 2 kohdassa lueteltuja eritelmään sisältyviä olennaisia seikkoja ei ole missään vaiheessa muutettu.

80. Tarkasteltaessa ennakkoratkaisupyyntöä esittäneen tuomioistuimen mainitsemia muutoksia alkuperäiseen hakemukseen sekä komission ja Saksan viranomaisten välistä tietojenvaihtoa kuuden kuukauden määräajan päättymisen jälkeen on huomattava yhteisöjen tuomioistuimen todenneen niin ikään Saksan viranomaisten tekemää hakemusta koskeneessa asiassa Kühne antamassaan tuomiossa, että ”toisin kuin asetuksen N:o 2081/92 5 artiklassa, jossa säädetään nimenomaisesti, että rekisteröintihakemuksen mukana on oltava eritelmä tavanomaisessa menettelyssä, asetuksen 17 artiklassa asetetaan jäsenvaltioille pelkästään velvollisuus ilmoittaa komissiolle nimet, joilla on oikeudellinen suoja, tai jäsenvaltioissa, joissa suojajärjestelmää ei ole, käytössä vakiintuneet nimitykset, jotka ne haluavat rekisteröidä”. Se päätteli, että näissä olosuhteissa asetuksen N:o 2081/92 17 artiklaa ”ei voida tulkita siten, että siinä velvoitettaisiin jäsenvaltiot toimittamaan kuuden kuukauden määräajan kuluessa eritelmien ja muiden merkityksellisten asiakirjojen lopulliset versiot siten, että asia olisi käsiteltävä tavanomaisessa menettelyssä heti, jos alkuperäistä eritelmää on muutettu”.²⁶

ii) Asian arviointi

79. Heti alkuun on tutkittava kysymystä asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa asetetun kuuden kuukauden määräajan noudattamisesta, minkä osalta on huomattava, että Saksan hallitus on kiistänyt toimittanut alkuperäisen hakemuksen komissiolle 20.1.1994 ja siten ennen tämän määräajan päättymistä 26.1.1994.

81. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi näin ollen tuossa tapauksessa, että kuuden kuukauden määräajan päättymisen jälkeen tehdyistä kysymyksessä olleista muutoksista²⁷ ei seurannut sitä, että yksinkertaisen menettelyn käyttäminen olisi lainvastaista.²⁸

²⁶ – Alaviitteessä 20 mainittu asia Kühne, tuomion 32 kohta.

²⁷ – Kysymyksessä olleita muutoksia olivat vaatimus rekisteröidä nimitys maantieteellisenä merkintänä eikä alkuperänimityksenä, suojan kattaman alueen muuttaminen ja sen osuuden muuttaminen, joka raaka-aineista saa olla peräisin alueen ulkopuolelta. Ks. tältä osin julkisasiamies Jacobsin tässä alaviitteessä 20 mainitussa asiassa antama ratkaisuehdotus, 40 ja 44 kohta.

²⁸ – Ks. tuomion 33 ja 34 kohta.

82. Kun pidetään mielessä, kuinka täsmällisen ja täydellisen alkuperäisen hakemuksen jäsenvaltioiden voidaan realistisesti olettaa toimittavan asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa asetetussa kuuden kuukauden määräajassa, rekisteröintihakemuksen muutokset ja Saksan hallituksen tässä asiassa toimittamat täydentävät asiakirjat ja tiedot erityisesti hakemuksessa tarkoitetuista eri oluttyypeistä eivät näytä olennaisesti muuttaneen alkuperäisen hakemuksen aineellista sisältöä siten, että se olisi tehnyt rekisteröintimenettelystä lainvastaisen.

83. Tässä suhteessa on erityisesti pantava merkille, että eritelmään sisältyvät olennaiset seikat, kuten tuotteen nimi ja maantieteellinen merkintä "Bayerisches Bier", tuotteen kuvaus ja maantieteellisen alueen rajaaminen eivät ole muuttuneet rekisteröintimenettelyn kuluessa.

84. Tämän vuoksi mielestäni ei voida katsoa, että nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröintihakemus olisi tehty asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa asetetun määräajan jälkeen.

85. Arvioitaessa, ovatko ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esille tuomat muut perusteet, jotka koskevat yksinkertaistetun menettelyn mukaisten muodollisten edellytysten täyttymistä, perusteltuja, on syytä tarkastella asetuksella N:o 2081/92 käyttöön otetun rekisteröintijärjestelmän mukaista, kyseisen jäsenvaltion ja komission

välistä toimivallan ja velvoitteiden jakoa, jonka yhteisöjen tuomioistuin on tuonut esille asiassa Kühne antamassaan tuomiossa.²⁹

86. Tämän järjestelmän mukaisesti sekä tavanomaisessa että yksinkertaistetussa menettelyssä kyseisen jäsenvaltion on tarkastettava, onko rekisteröintihakemus perusteltu asetuksessa N:o 2081/92 asetettujen edellytysten osalta, ja mikäli se katsoo tämän asetuksen mukaisten edellytysten täyttyvän, toimitettava hakemus edelleen komissiolle. Komissio suorittaa tällöin ainoastaan "pelkän yksinkertaisen muodollisen tutkimuksen" todetakseen, täyttyvätkö nämä edellytykset.³⁰

87. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi tämän toimivallan jaon selittyvän sillä, että rekisteröinti edellyttää tiettyjen edellytysten tarkastamista, mikä puolestaan edellyttää mitä suurimmassa määrin kyseistä jäsenvaltiota koskevien erityisten seikkojen syvällistä tuntemusta, ja että tämän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset pystyvät parhaiten suorittamaan näitä seikkoja koskevan tarkastuksen.³¹

29 – Mainittu alaviitteessä 20, tuomion 50–54 kohta.

30 – Ks. alaviitteessä 20 mainittu asia Kühne, tuomion 52 kohta.

31 – Ks. tuomion 53 kohta.

88. Siltä osin kuin ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin viittaa ensinnäkin siihen, että Saksan viranomaiset ovat mahdollisesti jättäneet arvioimatta asianmukaisesti ennen hakemuksen toimittamista nimityksen ”Bayerisches Bier” rekisteröintiedellytysten täyttymistä, riittää kun todetaan, että kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on päättää rekisteröintihakemuksen laillisuudesta.³²

89. Tarkasteltaessa toiseksi kysymystä siitä, onko komissio täyttänyt tässä asiassa asianmukaisesti tehtävänsä tarkistaa asetuksessa N:o 2081/92 asetettujen rekisteröintiedellytysten täyttymisen, mikään asiakirja-aineistossa ei viittaa yleisesti siihen, että komissio ei olisi täyttänyt velvollisuuttaan suorittaa edellytettyjä muodollisia tutkimuksia. Kuten komissio ja neuvosto aivan oikein korostavat, näyttää päinvastoin siltä, että kyseinen nimitys on rekisteröity vasta seitsemän vuotta kestäneen pitkän menettelyn jälkeen, eri rekisteröintiedellytysten täyttymistä koskevan laajan keskustelun ja arvioinnin seurauksena. Huomattakoon myös, että asetuksen N:o 1347/2001 ensimmäisessä perustelukappaleessa itsessään todetaan, että nimityksestä ”Bayerisches Bier” oli pyydetty lisätietoja sen varmistamiseksi, että kyseisen nimityksen rekisteröinti on asetuksen N:o 2081/92 2 ja 4 artiklan mukainen.

90. Tästä syystä yleistä kritiikkiä, jonka mukaan asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan mukaisten rekisteröinnin ennakkoodelly-

tysten täyttymistä ei ole arvioitu asianmukaisesti, on mielestäni pidettävä selvästi perusteettomana.

91. Tarkasteltaessa lopuksi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esille tuomaa kysymystä siitä, oliko nimityksellä ”Bayerisches Bier” ”oikeudellinen suoja” tai oliko se ”käytössä vakiintunut” asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa edellytetyllä tavalla, on jälleen kerran huomattava, että kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä tämä arviointi, jonka perusteella komissio voi rekisteröidä nimityksen, jollei arviointi näytä olevan ilmeisen virheellinen.³³

92. Siltä osin kuin Bavaria ja Bavaria Italia väittävät esillä olevassa asiassa, ettei Saksassa ollut käytössä maantieteellisten merkintöjen oikeudellista suojaa koskevaa erityistä järjestelmää tai ainakaan järjestelmää, jolla olisi ollut siihen rinnastettava vaikutus tai tarkoitus, niiden väitteet perustuvat mielestäni virheelliseen tai joka tapauksessa liian suppeaan käsitykseen asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan 1 kohdasta. Asiassa on otettava

32 – Ks. tältä osin alaviitteessä 20 mainittu asia Kühne, tuomion 57 ja 58 kohta.

33 – Ks. tältä osin alaviitteessä 20 mainittu asia Kühne, erityisesti tuomion 60 kohta.

huomioon, että asetuksella N:o 2081/92 käyttöön otetun yhteisön suojajärjestelmän tullessa voimaan useissa jäsenvaltioissa, kuten Saksassa, ei ollut olemassa tämänkaltaista alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojajärjestelmää³⁴. Käsitteitä ”oikeudelliset suojatut nimet” ja ”käytössä vakiintunut” ei tämän vuoksi pitäisi tulkita suppeasti, sillä minkä tahansa tulkinnan on mahdollistettava se, että eri jäsenvaltiot voivat erilaisista oikeudellisista perinteistään huolimatta hakea nimitysten ja merkintöjen rekisteröintiä yksinkertaistetussa menettelyssä.

tuksen sille toimittamista julkaisuista, että nimitys oli käytössä vakiintunut, ja tämä johtopäätös on mielestäni pätevä tai ainakaan siihen ei liity ilmeistä virhettä. Todettakoon vielä tältä osin, että nimen oikeudellinen suoja ja käyttö eivät ole välttämättä toisensa poissulkevia käsitteitä, varsinkaan kun nimen käyttö voi joissakin järjestelmissä olla jopa ennakkoodellytys sen oikeudelliselle suojalle.

93. Tämän toteamuksen jälkeen yhdyin Saksan hallituksen näkemykseen siitä, että rekisteröintihakemuksessa mainitut viisi kahdenvälistä sopimusta nimityksen ”Bayerisches Bier” suojasta riittäisivät itsessään osoittamaan tämän nimityksen oikeudellisen suojan Saksassa yksinkertaistetun menettelyn soveltamisen osalta.

95. Tämän vuoksi näyttää siltä, että komissio saattoi perustellusti olettaa, että nimitys ”Bayerisches Bier” täytti oikeudellisen suojan tai käytössä vakiintumisen edellytykset siten, että se voitiin rekisteröidä asetuksen N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn yksinkertaisen menettelyn mukaisesti.

94. Lisäksi komissio näyttää joka tapauksessa päätelleen näistä sopimuksista samoin kuin useista nimityksen ”Bayerisches Bier” sisältävistä olutetiketeistä ja joistakin Saksan halli-

96. Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntön esittäneen tuomioistuimen mainitsemat perusteet asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan mukaisen yksinkertaistetun menettelyn käytämiseksi asetettujen muodollisten edellytysten mahdollisesta täyttämättä jättämisestä ovat perusteettomia.

34 – Ks. alaviitteessä 20 mainittu asia Kühne, tuomion 33 kohta; ks. tässä yhteydessä myös yhdistetyt asiat C-465/02 ja C-466/02, Saksa ja Tanska v. komissio, tuomio 25.10.2005 (Kok. 2005, s. I-9115, 98 kohta).

d) Kuudes ja seitsemäs alakysymys, jotka koskevat asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, 3 artiklan 1 kohdassa ja 17 artiklan 2 kohdassa asetettujen aineellisten edellytysten mahdollista täyttämättä jättämistä

97. Näillä alakysymyksillään, joita on syytä tarkastella yhdessä, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy ennen kaikkea, voiko nimityksen ”Bayerisches Bier” rekisteröinti suojattuna maantieteellisenä merkintänä olla pätemätön sen vuoksi, että se on todellisuudessa ”yleisnimi” ja että asiassa Warsteiner annetussa tuomiossa³⁵ tarkoitulla tavalla tuotteen määrätyn laadun, maineen tai muiden ominaisuuksien ja sen erityisen alkuperän (Baijeri) välillä ei ole ”välitöntä yhteyttä”, minkä seurauksena se ei täytä asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, 3 artiklan 1 kohdassa ja 17 artiklan 2 kohdassa asetettuja edellytyksiä.

i) Asianosaisten ja muiden osapuolten pääasialliset lausumat

98. Alankomaiden hallituksen ja Bavian ja Bavaria Italian mukaan näissä alakysymyksissä esille tuodut pätemättömyysperusteet ovat perusteltuja.

99. Bavaria ja Bavaria Italia väittävät ensinnäkin, että koska Bavaria (Baijeri) on ”maa”, samannimisen suojatun maantieteellisen merkinnän rekisteröinti olosuhteissa, joissa sille ei ole mitään erityisiä perusteita, on asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan vastaista. Toiseksi kyseisen oluen laadun, maineen tai muiden ominaisuuksien ja sen Baijerissa olevan maantieteellisen alkuperän välillä ei ole välitöntä yhteyttä.

100. Bavaria ja Bavaria Italia väittävät tämän jälkeen, että nimityksen ”Bayerisches Bier” yleisnimen luonne on seurausta baijerilaisen pohjahiivaan perustuvan valmistusmenetelmän laajalle levinneestä käytöstä. Yksi tämän väitteen paikkansapitävyyttä tukeva seikka on se, että sanaa ”Bavaria” tai sen käännöstä muissa kielissä käytetään yritysten toiminimien, tavaramerkkien ja tuotemerkkien osana ympäri maailmaa, myös Saksassa, ja oluen synonyymina ainakin kolmessa jäsenvaltiossa (Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa).

101. Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan, Kreikan ja Italian hallitukset kyseenalaistavat ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen ehdotaman tulkinnan.

102. Komissio väittää erityisesti asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa asetettujen edellytysten osalta, että kyseisen

35 – Asia C-312/98, tuomio 7.11.2000 (Kok. 2000, s. I-9187).

jäsenvaltion on tarkastettava näiden edellytysten täyttyminen ja että komission ja neuvoston suorittamat tarkastukset ovat tois-sijaisia ja rajoittuvat sen vahvistamiseen, ettei ilmeistä virhettä ole tehty.

ii) Asian arviointi

103. Kuten Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan ja Italian hallitukset väittävät, asetuksen N:o 1347/2001 mukaan määräävänä tekijänä, joka oikeuttaa nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinnin suojattuna maantieteellisenä merkintänä, ei ole niinkään oluen laatu tai sen jotkin ominaisuudet vaan sen maine. Lisäksi on selvää, että "maalla" viitataan jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan eikä alueeseen.

104. Käsitteen yleisnimen luonteen osalta nämä osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, ettei mikään ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä kyseenalaista asetuksen N:o 1347/2001 johdanto-osan perustelukappaleissa esitettyjä perusteluja. Italian hallitus toteaa lisäksi, että tämä kysymys voidaan ottaa esille ainoastaan rekisteröintimenettelyn kuluessa ja että Bavaria ja Bavaria Italia ovat joka tapauksessa jättäneet näyttämättä, että rekisteröintihakemusta tehtäessä nimitys olisi saanut yleisnimen luonteen. Bayerischer Brauerbund väittää tämän olevan tosiseikkoja koskeva kysymys, jonka arvioiminen ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan sen tutkiessa käsiteltäväkseen saatettua ennakkoratkaisupyyntöä. Saksan hallitus viittaa jälleen edellä 74 kohdassa mainittuihin kahdensivisiin sopimuksiin osoituksena siitä, että nimitys ei ole yleisnimi.

105. Heti alkuun on todettava, että vaikka rekisteröinti yksinkertaistetussa menettelyssä edellyttää, että kyseinen nimi täyttää asetuksen N:o 2081/92 aineelliset edellytykset, jotka perustuvat tämän asetuksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädettyyn maantieteellisen merkinnän määritelmään ja tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa ja 17 artiklan 2 kohdassa säädettyyn kieltoon rekisteröidä yleisnimiä tai yleisnimiksi muutuneita nimityksiä,³⁶ ja vaikka komissiolla on velvollisuus tarkistaa ennen rekisteröintiä, että nimi näyttää täyttävän nämä edellytykset,³⁷ näiden kysymysten aineellisiin seikkoihin kohdistuvan oikeudellisen valvonnan on kuitenkin tietyiltä osin pysyttävä rajallisenä.

106. Tällaiset rajoitukset perustuvat yhtäältä siihen, että kuten edellä on todettu, komissiolla oleva velvollisuus tarkistaa asetuksessa N:o 2081/92 asetettujen aineellisten edellytysten täyttyminen voi kyseisen jäsenvaltion ja komission välisen toimivallan jaon seurauk-

36 – Ks. tältä osin mm. yhdistetyt asiat C-289/96, C-293/96 ja C-299/96, Tanska, Saksa ja Ranska v. komissio, tuomio 16.3.1999 (Kok. 1999, s. I-1541, 92 kohta).

37 – Ks. tältä osin edellä 86 kohta ja alaviitteessä 36 mainitut yhdistetyt asiat Tanska, Saksa ja Ranska v. komissio, erityisesti tuomion 54 kohta.

sena olla itsessään rajoitettua siltä osin kuin tällainen tarkistaminen edellyttää yksityiskohtaisia tietoja seikoista, joiden tarkistamiseen kyseisen valtion toimivaltaisilla viranomaisilla on parhaat edellytykset.³⁸

107. Toisaalta siltä osin kuin komission on tosiaan suoritettava tarvittava arviointi rekisteröinnin aineellisten edellytysten täyttymisestä, on huomattava, että koska tällainen arviointi voi selvästikin sisältää monimutkaisia ja tosiseikkoja koskevia herkkiä määritelmiä – etenkin silloin kun kysymys on siitä, käytetäänkö käsitettä yleisnimenä jäsenvaltioissa vai ei – komissiolle pitäisi tosiasiaa antaa tietty määrä harkintavaltaa.³⁹

108. Tätä taustaa vasten en katso, että ennakkoratkaisupyyntöön esittäneen tuomioistuimen esille tuomat seikat asetuksen N:o 2081/92 aineellisten edellytysten täyttymisestä osoittaisivat, että nimen ”Bayerisches Bier” rekisteröintiä asetuksella N:o 1347/2001 olisi pidettävä pätemättömänä.

38 – Ks. tältä osin edellä 85–87 kohta ja alaviitteessä 20 mainittu asia Kühne, tuomion 50–54, 59 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

39 – Ks. tältä osin useilla yhteisön oikeuden aloilla annettu oikeuskäytäntö yhteisön toimielinten toimivallan käytöstä monimutkaisia taloudellisia ja/tai yhteiskunnallisia arviointoja koskevista asioista: mm. asia C-99/99, Italia v. komissio, tuomio 14.12.2000 (Kok. 2000, s. I-11535, 26 kohta); asia C-150/94, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, tuomio 19.11.1998 (Kok. 1998, s. I-7235, 49 kohta); yhdistetyt asiat C-27/00 ja C-122/00, Omega Air, tuomio 12.3.2002 (Kok. 2002, s. I-2569, 65 kohta); asia C-87/00, Nicoli v. Eridania, tuomio 12.10.2004 (Kok. 2004, s. I-9397, 37 kohta); asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004 (Kok. 2004, s. I-3679, 83 kohta) ja asia C-169/95, Espanja v. komissio, tuomio 6.5.1997 (Kok. 1997, s. I-135, 34 kohta).

109. Asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan noudattaminen edellyttää tämän artiklan mukaan ensinnäkin, että tuotteen määrätyn laadun, maineen tai muiden ominaisuuksien ja sen erityisen maantieteellisen alkuperän välillä on välitön yhteys.⁴⁰

110. Kuten komissio ja neuvosto ovat selvittäneet, päätös rekisteröidä nimi ”Bayerisches Bier” suojattuna maantieteellisenä merkinä perustui toimitetun eritelmän mukaisesti ensisijaisesti maineeseen, joka niiden mielestä yleisesti yhdistetään Baijerista peräisin olevaan olueen.

111. Komissio on nähtävästi katsonut tämän Baijerissa tuotetun oluen erityisen maineen rekisteröintiajankohtana liittyvän panimoiden pitkään perinteeseen Baijerissa ja siellä varhain toteutettuihin toimenpiteisiin tuotannon määrätyn laadun varmistamiseksi, mistä osoituksena on esimerkiksi Saksan ”Reinheitsgebot” vuodelta 1516. Mielestäni tämä johtopäätös on ollut täysin perusteltu.

40 – Ks. alaviitteessä 35 mainittu asia Warsteiner, tuomion 43 kohta ja yhdistetyt asiat C-321/94–C-324/94, Pistre ym., tuomio 7.5.1997 (Kok. 1997, s. I-2343, 35 kohta).

112. Ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin toteaa, ettei markkinoilla ole tällä hetkellä tuotetta, jonka nimi olisi "Bayerisches Bier" ja jolla olisi tällainen välitön yhteys alkuperäänsä, vaan ainoastaan erittäin suuri määrä erityyppisiä ja eri laatuja oluita, joille on yhteistä ainoastaan se, että ne on valmistettu Baijerissa sijaitseissa panimoissa. Tämä väite näyttää perustuvan väärinkäsitykseen suojatun maantieteellisen merkinnän luonteesta sekä suojatun maantieteellisen merkinnän ja tavaramerkin käsitteiden tietyntasteiseen sekoittamiseen. Suojattua maantieteellistä merkintää rekisteröitäessä ratkaisevaa ei ole se, voidaanko tietynlaatuisten tai -merkkisen oluen laatu, maine tai muut ominaisuudet yhdistää sen maantieteelliseen alkuperään, vaan se, voidaanko juoman "olut" ja kyseisen maantieteellisen alkuperän välillä osoittaa olevan tällainen yhteys. Vastaavasti suojatuilla maantieteellisillä merkinnöillä ei ole tarkoitus erottaa määrättyä tuotetta tai valmistajaa, vaan sitä voivat käyttää kaikki valmistajat kaikista tuotteista, tässä tapauksessa kaikenlaisista oluista, jotka ovat peräisin kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta ja ovat asian kannalta merkityksellisten tuote-eritelmien mukaisia.

113. Toiseksi asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa oleva maantieteellisen merkinnän määritelmä edellyttää, että tällainen merkintä sisältää "alueen, määrätyn paikan tai erityistapauksissa maan nimen".

114. Vaikka kysymyksessä olevan suojatun maantieteellisen merkinnän rekisteröinti voisi poikkeuksellisesti olla mahdollista jopa siinä tapauksessa, että Baijeria pidettäisiin

"maana", katson Bavarian ja Bavaria Italian sekä Alankomaiden hallituksen tavoin, että tämä kanta on hylättävä. Baijeri on osavaltio ja siten yksi Saksan liittotasavallan federalistisista osista, ja koska on selvää, että Saksa muodostaa maan, ei siten ole asianmukaista kohdella myös Baijeria asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna "maana". Baijeria pitäisi pikemminkin pitää tässä säännöksessä tarkoitettuna "alueena", jolla voidaan todeta olevan poikkeuksellisen vahva kulttuuri-identiteetti ja erityiset perinteet, joissa myös oluella on huomattava asema.

115. Tämän vuoksi ennakkoratkaisupyyntöön esittäneen tuomioistuimen mainitsemista seikoista ei ilmene, että nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti ei olisi täyttänyt asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan edellytyksiä.

116. Tarkasteltaessa kysymystä siitä, olisiko nimitystä "Bayerisches Bier" pitänyt pitää asetuksen N:o 2081/92 3 artiklan 1 kohdassa ja 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna yleisnimenä, on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tietyn nimen yleisnimen luonnetta arvioitaessa on otettava huomioon kyseisen tuotteen tuotantopaikat sekä siinä jäsenvaltiossa, joka on saanut kyseisen nimityksen rekisteröityä, että sen ulkopuolella, kyseisen tuotteen kulutus, tapa, jolla kuluttajat mieltävät tämän nimityksen

kyseisessä jäsenvaltiossa ja sen ulkopuolella, kyseistä tuotetta koskevan kansallisen erityislainsäädännön olemassaolo sekä tapa, jolla kyseistä nimitystä on käytetty yhteisön oikeudessa”.⁴¹

117. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan kyseistä nimitystä on perinteisesti – 1800-luvulta lähtien – käytetty tarkoittamaan määrättyä pohjahii-vaan perustuvaa valmistusmenetelmää, joka on alun perin kehitetty Baijerissa mutta sittemmin levinnyt ympäri Eurooppaa. Tämän osalta on ensinnäkin huomattava, että vaikka näin on saattanut olla, aivan kuten nimistä, joilla tuotteet on alun perin yhdistetty tiettyyn alueeseen, voi ajan mittaan tulla yleisnimiä, aiemmin yleisnimenä käytettyjä nimityksiä voidaan käyttää uudelleen tuotteen maantieteellisen merkinnän merkityksessä, kuten komission ja neuvoston mukaan nimityksen ”Bayerisches Bier” osalta on tehty vuoden 1940 jälkeen.

118. Kuten komissio on tuonut esille ja kuten myös asetuksen N:o 1347/2001 viidennestä perustelukappaleesta käy selvästi ilmi, komissio on lisäksi kehottanut kaikkia jäsenvaltioita toimittamaan tietoa nimen ”Bayerisches Bier” tai sen osien käytöstä arvioidak-

seen koko yhteisön tilanteen osalta, onko tätä käsitettä pidettävä yleisnimenä.

119. Vaikka viisi jäsenvaltiota näyttää ilmoittaneen, kuten Bavaria ja Bavaria Italia korostavat, että tästä nimestä tai sen käännöksistä on saattanut tulla kyseisissä jäsenvaltioissa yleisnimi, komissio katsoi käytettävissään olleen näytön perusteella, että ainoastaan Tanskassa ollaan lähellä tilannetta, jossa käsitteitä ”bajersk” ja ”bajer” käytetään yleisesti tarkoittamaan olutta.

120. Komission tässä yhteydessä esittämä toteamus, jonka mukaan yhdessä jäsenvaltiossa nimitykseen ”Bayerisches Bier” liittyvistä käsitteistä on tullut yleisnimiä ja joka perustuu sellaiseen näytön arviointiin, johon ei mielestäni liity ilmeisiä virheitä, ei itsessään estä tämän nimityksen rekisteröintikelpoisuutta asetuksen N:o 2081/92 3 artiklan 1 kohdan ja 17 artiklan 2 kohdan nojalla.⁴²

121. Tästä syystä ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esille tuomat seikat eivät anna aihetta päätellä, että

⁴¹ – Ks. asia C-132/05, komissio v. Saksa, tuomio 26.2.2008 (Kok. 2008, s. I-957, 53 kohta) ja alaviitteessä 34 mainitut yhdistetyt asiat Saksa ja Tanska v. komissio, tuomion 76–99 kohta.

⁴² – Ks. tältä osin alaviitteessä 34 mainitut yhdistetyt asiat Saksa ja Tanska v. komissio, tuomion 75–84 kohta.

nimitys "Bayerisches Bier" olisi rekisteröity vastoin tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa ja 17 artiklan 2 kohdassa säädettyä kieltoa rekisteröidä yleisnimiä tai yleisnimiksi muutuneita nimiä tai että komissio olisi ylittänyt harkintavaltansa arvioidessaan tämän rekisteröintiedellytyksen täyttymistä.

122. Tästä seuraa, että kuudenteen ja seitsemänteen alakysymyksen sisältyvät pätemätömyysperusteet ovat perusteettomia.

e) Kahdeksas alakysymys, joka koskee asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdassa asetettujen aineellisten edellytysten mahdollista täyttämättä jättämistä

123. Tällä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuimien haluaa ennen kaikkea tietää, olisiko nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti pitänyt evätä asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti, koska Bavaria-tavaramerkkien "maineen ja kuuluisuuden" sekä sen ajan pituuden, jonka niitä on käytetty, perusteella nimitys "Bayerisches Bier" saattoi "johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa".

i) Asianosaisten ja muiden osapuolten pääasialliset lausumat

124. Alankomaiden hallituksen ja Bavarian ja Bavaria Italian mukaan tähän kysymykseen pitäisi vastata myöntävästi.

125. Bavaria ja Bavaria Italia katsovat tämän kysymyksen liittyvän läheisesti järjestyksessä toiseen kysymykseen, joka koskee suojatun maantieteellisen merkinnän "Bayerisches Bier" ja tavaramerkin "Bavaria" samanaikaista voimassaoloa. Ne väittävät, että koska asetuksen N:o 1347/2001 kolmannessa perustelukappaleessa ei pidetä todennäköisenä, että kuluttajia johdettaisiin harhaan asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tällaista todennäköisyyttä ei voida katsoa olevan myöskään arvioitaessa edellä mainittujen ilmaisujen samanaikaista voimassaoloa, minkä seurauksena niiden samankertainen voimassaolo on hyväksyttävä.

126. Bayerischer Brauerbund, komissio ja neuvosto sekä Saksan, Kreikan ja Italian hallitukset väittävät, että asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu tilanne ei koske "Bayerisches Bier" ja "Bavariaa".

127. Komissio ja neuvosto viittaavat asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdassa toimielimille annettuun laajaan harkintaval-

taan. Ne korostavat yhdessä Saksan hallituksen kanssa, että vaikka menettelyn kuluessa saatujen tietojen ja tosiseikkojen perusteella ja ottaen huomioon sanan "Bavaria" tai vastaavia ilmaisuja sisältävien rekisteröityjen tavaramerkkien lukumäärän ei voida pitää poissuljettuna, että nämä tavaramerkit olisivat tulleet erottamiskykyisiksi niiden pitkään jatkuneen ja intensiivisen käytön seurauksena, esitetty näyttö ei ole riittänyt osoittamaan, että kuluttajat olisivat yhdistäneet "Bavaria"-merkkiset oluet pikemminkin yhtäihin Bavaria ja Bavaria Italia kuin Baijerin osavaltioon Saksassa. Näin on erityisesti, kun otetaan huomioon, että kyseisenä ajankohtana markkinoilla oli saatavissa useita "bajerialaisia" oluita ja muita Baijerista peräisin olevia tämän nimisiä tuotteita. Käytettävissä olleiden tietojen perusteella katsottiin siten, että nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti ei olisi omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa.

ii) Asian arviointi

128. Asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdalla on selvästi tarkoitus suojata rekisteröintiajankohtana voimassa olevaa tavaramerkkiä, kun siinä kielletään alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän rekisteröinti, jos rekisteröinti saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa. Ymmärrän tämän säännöksen siten, että sen tarkoituksena on estää kuluttajaa sekoittamasta suojatun maantieteellisen merkinnän sisältävää tuotetta tiettyyn tavaramerkillä suojattuun tuotteeseen.

129. Tämän arvioiminen kuuluu yhteisön lainsäätäjälle, ja arvioinnin on tapahduttava tämän säännöksen sanamuodon mukaisesti "tavaramerkin maineen ja kuuluisuuden sekä sen ajan pituuden, jonka sitä on käytetty, perusteella".

130. Esillä olevassa asiassa asetuksen N:o 1347/2001 kolmannen perustelukappaleen perusteella on selvää, että neuvosto ja komissio tunnustivat tavaramerkin "Bavaria" olemassaolon sekä sen asianmukaisuuden ja päättelivät saatavilla olevien tietojen nojalla, että nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti suojattuna maantieteellisenä merkinä ei ollut omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa tavaramerkkiin "Bavaria" nähden.

131. Tältä osin on huomattava, että ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuimien tai esillä olevan oikeudenkäynnin osapuolet, erityisesti Bavaria ja Bavaria Italia ja Alankomaiden hallitus, eivät ole esittäneet mitään näyttöä siitä, missä määrin tämä toteamus saattaisi olla virheellinen.

132. Tämän vuoksi riittää, kun todetaan olevan riidatonta, että nimi "Bavaria" on tunnettu ja vakiintunut tavaramerkki, jota on käytetty pitkään, kuten Bavaria ja Bavaria Italia ovat itse korostaneet. Komission ja

neuvoston huomautuksista ilmenee lisäksi, että tutkiessaan asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdan edellytysten täyttymistä ne ovat ottaneet erityisesti huomioon tavaramerkin Bavaria käytön pituuden ja intensiteetin ja sen näin ollen saavuttaman erottamiskyvyn.

f) Pätevyyden arviointia koskeva johtopäätös

135. Kaiken edellä esitetyn perusteella on katsottava, että tässä arvioinnissa ei ole tullut esille mitään sellaista, joka osoittaisi asetuksen N:o 1347/2001 tai sen perustana olevan asetuksen N:o 2081/92 pätemättömmiksi.

133. Tässä valossa toteamus, jonka mukaan maantieteellinen merkintä "Bayerisches Bier" ja tavaramerkki "Bavaria" eivät ole asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa, ei näytä virheelliseltä tai ylittävän komission ja neuvoston harkintavallan rajoja tässä asiassa,⁴³ sillä mitä maineikkaampi ja kuuluisampi tavaramerkki on ja mitä erottamiskykyisempi se siten on, sitä epätodennäköisempää on, että kuluttajaa saatettaisiin johtaa harhaan siten, että tämä pitäisi tietyllä suojatulla maantieteellisellä merkinnällä varustettua tuotetta kyseiseen tavaramerkkiin liittyvänä.

B Toinen kysymys

136. Toisella kysymyksellään, joka on esitetty siltä varalta, että ensimmäinen kysymys jätettäisiin tutkimatta tai todettaisiin perusteettomaksi, ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuimien kysyy, mitä vaikutuksia nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinnillä suojattuna maantieteellisenä merkintänä voi olla sanan "Bavaria" sisältäviin aikaisempiin tavaramerkkeihin. Erityisesti se haluaa tietää, onko asetusta N:o 1347/2001 tulkittava siten, että rekisteröinnillä ei voi olla mitään kielteisiä vaikutuksia näiden tavaramerkkien pätevyyteen tai käytettävyyteen.

134. Tästä seuraa, että asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohdan mahdollista noudattamatta jättämistä koskevaa pätemättömyysperustetta on pidettävä perusteettomana.

1. Asianosaisten ja muiden osapuolten pääasialliset lausumat

137. Bavaria ja Bavaria Italia väittävät, että suojatun maantieteellisen merkinnän "Bayerisches Bier" samanaikainen voimassaolo sanan "Bavaria" sisältävien aikaisempien tava-

43 – Ks. tältä osin edellä 106 ja 107 kohta.

ramerkkien kanssa on nimenomaisesti sallittu kansallisia tuomioistuimia sitovalla tavalla asetuksen No 1347/2001 neljännen perustelukappaleen nojalla. Joka tapauksessa tämän asetuksen kolmannesta ja neljännestä perustelukappaleesta seuraa, että asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset täyttyvät.

1347/2001 neljännen perustelukappaleeseen. Vaikka on kansallisen tuomioistuimen asiana soveltaa asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohtaa, ei voida kohtuudella väittää, että yhteisön lainsäätäjän toteamus ei pätsi sekä yhteisössä että jäsenvaltioissa. Kansalliset tuomioistuimet voivat joka tapauksessa soveltaa 14 artiklan 2 kohtaa ainoastaan rekisteröinnin jälkeiseen aikaan.

138. Ne korostavat ensinnäkin, että tavaramerkit ovat suojatun maantieteellisen merkinnän rekisteröintiä aikaisemmalta ajalta, kuten myös sanan "Bavaria" käyttö toiminimessä. Toiseksi, tavaramerkkien pätevyuden ja vilpittömän mielen ja sen, ettei riskiä niiden harhaanjohtavuudesta ole, vahvistavat asetuksen N:o 1347/2001 valmisteluasiakirjoja laadittaessa lukuisissa asiakirjoissa sekä asetuksen neljännessä perustelukappaleessa ilmaistu eri edustajien kanta samoin kuin edellä mainituissa tavaramerkeissä ja merkinnoissa toistuvat viittaukset Alankomaihin oluen alkuperämana.

140. Vastaavasti on asetuksen N:o 2081/92 selvän systematiikan vastaista suojata nimitys "Bayerisches Bier" suojattuna maantieteellisenä merkintänä sen vuoksi, että komissio ja neuvosto eivät ole havainneet kollisiota rekisteröityjen Bavaria-tavaramerkkien kanssa, kun taas sitä vastoin tilanteessa, jossa kansalliset tuomioistuimet katsoisivat niiden olevan kollisiossa, suojaa annettaisiin "Bayerisches Bierille" Bavaria-tavaramerkkien vahingoksi.

139. Alankomaiden hallitus tukee Bavarian ja Bavaria Italian kantaa ja väittää, että koko rekisteröintimenettelyn ajan komissio ja Saksan hallitus ovat olleet rekisteröityjen Bavaria-tavaramerkkien ja suojatun maantieteellisen merkinnän "Bayerisches Bier" samanaikaisen voimassaolon kannalla, mikä on heijastunut sekä asiakirja-aineistoon liitettyihin pöytäkirjoihin että asetuksen N:o

141. Bayerischer Brauerbund ja komissio samoin kuin Tšekin, Saksan, Kreikan ja Italian hallitukset korostavat sen sijaan, että joka tapauksessa kansallisten tuomioistuinten asiana on arvioida, täyttyvätkö asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohdan edellytykset ja voiko Bavaria-tavaramerkkien käyttö näin ollen jatkua.

142. Tšekin hallitus väittää, että asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 ja 3 kohdalla on eri tarkoitukset, joita ei voida yhdistää toisiinsa. Kun 14 artiklan 3 kohdan noudattamista on arvioitava ennen rekisteröintiä, 14 artiklan 2 kohta koskee tavaramerkin käyttöä rekisteröinnin jälkeen ja voi siten johtaa siihen, että kansallinen tuomioistuin kieltää aikaisemman tavaramerkin käytön.

143. Komission mukaan asetus N:o 1347/2001 ei heijasta mitään lopullista kantaa suojatun maantieteellisen merkinnän "Bayerisches Bier" ja sanan "Bavaria" sisältävien aikaisempien tavaramerkkien samanlaiseen voimassaoloon. Kreikan hallituksen mukaan tämän asetuksen johdanto-osan perustelukappaleet ovat osoitus siitä, että kuluttajia ei johdeta harhaan.

144. Bayerischer Brauerbund väittää, että asetuksen N:o 1347/2001 kolmas perustelukappale liittyy ainoastaan asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohtaan ja ettei sitä voida soveltaa 14 artiklan 2 kohtaan. Bayerischer Brauerbundin mukaan 14 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset eivät täyty esillä olevassa asiassa siltä osin kuin ensinnäkin kyseiset tavaramerkit ovat omiaan johtamaan kuluttajia harhaan kysymyksessä olevan oluen maantieteellisen alkuperän osalta ja toiseksi tavaramerkkejä ei ole rekisteröity vilpittömässä mielessä, koska ne ovat vastoin tavaramerkin rekisteröintivaltiossa rekisteröintihakemuksen toimittamisajan kohtana sovellettavaa kansallista ja kansainvälistä lainsäädäntöä.

2. Asian arviointi

145. Kuten ennakkoratkaisupyyntöön esittämistä koskevasta päätöksestä ja muun muassa Bavian ja Bavaria Italian esittämistä huomautuksista ilmenee, esillä oleva kysymys siitä, voiko asetuksella N:o 1347/2001 tapahtunut nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti suojattuna maantieteellisenä merkintänä vaikuttaa sanan "Bavaria" sisältävien aikaisempien tavaramerkkien pätevyyteen tai käytettävyyteen, on esitetty erityisesti tämän asetuksen kolmanteen ja neljänteen perustelukappaleeseen viitaten.

146. Tästä syystä on heti alkuun huomattava, että yhteisön toimen johdanto-osa kuvaa yhteisön lainsäätäjän perusteluja ja tarkoittaa tätä toimea annettaessa. Tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuin voi perustaa arviointinsa kyseisen toimen pätevyydestä sen johdanto-osan perustelukappaleihin sikäli kuin niissä esitetään perustelut sen antamiselle,⁴⁴ tai sikäli kuin niissä kuvataan lainsäädäntötoimen tarkoitusta ja päämäärää, ne voidaan myös ottaa huomioon kyseisen toimen säännöksiä tulkittaessa.⁴⁵

44 – Ks. esim. asia C-304/01, Espanja v. komissio, tuomio 13.12.2004 (Kok. 2004, s. I-7655, 50 kohta); asia C-336/00, Martin Huber, tuomio 19.9.2002 (Kok. 2002, s. I-7699, 35 kohta) ja asia 250/84, Eridania ym., tuomio 22.1.1986 (Kok. 1986, s. 117, 37 kohta).

45 – Ks. esim. asia C-411/05, Palacios de la Villa, tuomio 16.10.2007 (Kok. 2007, s. I-8531, 42 ja 44 kohta) ja asia C-184/99, Grzelczyk, tuomio 20.9.2001 (Kok. 2001, s. I-6193, 44 kohta).

147. Sitä vastoin yhteisön toimen johdanto-osan perustelukappaleilla ei ole sellaisenaan kyseisen toimen säännöksistä riippumatonta sitovaa oikeusvaikutusta.⁴⁶

148. Siten esillä olevassa asiassa asetuksen N:o 1347/2001 kolmanteen ja neljänteen perustelukappaleeseen ei voida sellaisenaan vedota sanan ”Bavaria” sisältävien tavaramerkkien ja suojatun maantieteellisen merkinnän ”Bayerisches Bier” samanaikaisen voimassaolon perusteena.

149. Suojattua maantieteellistä merkintää koskevan rekisteröintitoimen, kuten tässä asiassa asetuksen N:o 1347/2001, oikeusvaikutukset määräytyvät pikemminkin tämän rekisteröinnin perustana olevan asetuksen N:o 2081/92 perusteella.⁴⁷ Näin ollen sitä, voiko ja missä määrin asetuksella N:o 1347/2001 tapahtunut nimityksen ”Bayerisches Bier” rekisteröinti suojattuna maantieteellisenä merkintänä vaikuttaa sanan ”Bavaria” sisältävien aikaisempien tavaramerkkien pätevyyyteen tai käyttöön, on arvioitava asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan perusteella, sillä se koskee nimenomaan tämän asetuksen mukaisesti rekisteröityjen nimitysten ja tavaramerkkien välistä suhdetta.

150. Kuten useat osapuolet ovat aivan oikein huomauttaneet, asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 ja 3 kohdalla on kummallakin eri tarkoitus ja tehtävä tasapainossa, joka tällä asetuksella pyritään saavuttamaan yhtäältä maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten ja toisaalta tavaramerkkioikeuksien suojan välillä.

151. Kuten edellä on todettu, asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa suojataan aikaisemmin voimassa olevia tavaramerkkejä siltä osin kuin siinä kielletään rekisteröimästä merkintää tai nimitystä, jonka käyttö voi johtaa sekaannusvaaraan aikaisemman tavaramerkin kanssa.⁴⁸

152. Jos yhteisön lainsäätäjä soveltaa asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 3 kohtaa asianmukaisesti, tämä säännös toimii siten esteenä sellaisten merkintöjen ja nimitysten rekisteröinnille, jotka saatetaan tässä säännöksessä tarkoitettussa erityisessä mielessä sekoittaa voimassa olevaan tavaramerkkiin,

46 – Ks. tältä osin esim. asia C-162/97, Nilsson, tuomio 19.11.1998 (Kok. 1998, s. I-7477, 54 kohta).

47 – Se, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on viitannut tässä kysymyksessä ainoastaan asetukseen N:o 1347/2001, ei estä yhteisöjen tuomioistuinta ottamasta huomioon myös asetusta N:o 2081/92. Ks. tältä osin mm. asia C-315/92, Verband Sozialer Wettbewerb (”Clinique”), tuomio 2.2.1994 (Kok. 1994, s. I-317, Kok. Ep. XV, s. I-13, 7 kohta) ja asia C-153/03, Weide, tuomio 7.7.2005 (Kok. 2005, s. I-6017, 25 kohta).

48 – Ks. edellä 128 ja 129 kohta.

mutta se ei kuitenkaan estä sitä, että aikaisempi tavaramerkki voi silti loukata rekisteröityä nimeä asetuksen N:o 2081/92 13 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

merkintä ”Bayerisches Bier” ja sanan ”Bavaria” sisältävät tavaramerkit olla samanaikaisesti voimassa.

153. Asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu yhteensopivuuden tutkiminen sekaan-
nusvaaran perusteella ei riitä kattamaan
kaikkia tilanteita, joissa tavaramerkit voivat
loukata tämän asetuksen mukaisesti rekiste-
röityjä nimiä, kun otetaan huomioon
asetuksen 13 artiklan nojalla annetun suojan
laajuus. On esimerkiksi selvää, että asetuksen
N:o 2081/92 13 artiklan 1 kohdan b alakohtaa
sovellettaessa olisi mahdollista vedota suojat-
tuun nimitykseen, vaikka kyseisten tuotteiden
välistä sekaannusvaaraa ei ole ja vaikka
yhteisön suojaa ei ollenkaan sovellettaisi
kyseisen nimityksen niihin osatekijöihin,
jotka toistetaan riidanalaisessa ilmaisussa.⁴⁹

154. Näin ollen asetuksen N:o 1347/2001
kolmannessa perustelukappaleessa esille
tuodulla yhteisön lainsäätäjän toteamuksella,
jonka mukaan 14 artiklan 3 kohdassa asetettu
rekisteröintiedellytys on täytynyt, ei ratkaista
sitovasti sitä, voivatko maantieteellinen

155. Sitä vastoin samanaikaista voimassaoloa
koskeva periaate on vahvistettu asetuksen N:o
2081/92 14 artiklan 2 kohdassa, jossa aseteta-
aan edellytykset, joiden mukaisesti aikai-
semman tavaramerkin – vaikka sen käyttö
vastaa jotakin asetuksen 13 artiklassa tarkoi-
tetuista tilanteista⁵⁰ – käyttöä voidaan jatkaa
nimityksen tai merkinnän rekisteröinnistä
huolimatta.

156. Tämän säännöksen sanamuodon perus-
teella on selvää, että suojatun maantieteellisen
merkinnän tai alkuperänimityksen kanssa
kollisiossa olevan tavaramerkin käyttöä
saadaan jatkaa asetuksessa N:o 2081/92
tarkoitetulla tavalla vain sillä edellytyksellä,
että tavaramerkki on ensinnäkin rekisteröity
vilpittömässä mielessä ennen alkuperäni-
mityksen tai maantieteellisen merkinnän rekis-
teröintihakemuksen jättämistä ja että toiseksi
tavaramerkkidirektiivin 3 artiklan 1 kohdan c
ja g alakohdassa ja 12 artiklan 2 kohdan
b alakohdassa säädettyjä tavaramerkin mität-
tömyys- tai menettämisperusteita ei ole.

49 – Ks. alaviitteessä 12 mainittu asia Gorgonzola, tuomion 26 koh-
ta.

50 – Mikäli näin ei ole, asetuksen N:o 2081/92 mukaisesti annetun
suojan kannalta rekisteröidyn nimityksen ja kyseisen tavar-
merkin välillä ei lähtökohtaisesti ole kollisiota.

157. Toisin sanoen näissä rajoitetuissa olosuhteissa, joissa aikaisempaa tavaramerkkiä ei siis olisi rekisteröity vilpittömässä mielessä – mikä liittyy asiassa Gorgonzola annetun tuomion mukaisesti lähinnä kysymykseen siitä, onko kyseisen tavaramerkin rekisteröintihakemus tehty hakemuksen jättämisen aikaan voimassa olleita kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön säännöksiä noudattaen – tai vaikka se olisi rekisteröity vilpittömässä mielessä, jos tämä tavaramerkki on julistettava mitättömäksi tai menetetyksi tavaramerkkidirektiivin asianomaisissa säännöksissä säädetyillä erityisillä perusteilla, rekisteröidyn alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän suoja saisi etusijan aikaisempaan tavaramerkkiin nähden.⁵¹

158. Tässä suhteessa on huomattava yhteisöjen tuomioistuimen todenneen selvästi asiassa Gorgonzola antamassaan tuomiossa, että on kansallisen tuomioistuimen asiana ratkaista, onko kyseinen tavaramerkki rekisteröity vilpittömässä mielessä ja onko se julistettava mitättömäksi tai menetetyksi tavaramerkkidirektiivin perusteella.⁵²

159. Tämä merkitsee sitä, että tämä ratkaisu ei kuulu yhteisön lainsäätäjälle sen rekiste-

röidessä alkuperänimitystä tai maantieteellistä merkintää asetuksen N:o 2081/92 nojalla.

160. Edellä esitetyn perusteella on selvää, että todetessaan asetuksen N:o 1347/2001 neljännessä perustelukappaleessa, että tiettyjä tavaramerkkejä, kuten Bavaria-tavaramerkkiä, voidaan käyttää edelleen huolimatta maantieteellisen merkinnän "Bayerisches Bier" rekisteröinnistä, edellyttäen että ne täyttävät asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohdassa säädetyt vaatimukset, yhteisön lainsäätäjä on ainoastaan todennut uudelleen tästä artiklasta joka tapauksessa seuraavan oikeudellisen tilanteen.

161. Tämän vuoksi ehdotan esitettyyn toiseen kysymykseen vastattavan, että asetusta N:o 1347/2001 yhdessä asetuksen N:o 2081/92 kanssa on tulkittava siten, että nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti suojattuna maantieteellisenä merkintänä ei vaikuta sanan "Bavaria" sisältävien, kolmansien osapuolten aikaisempien tavaramerkkien pätevyyteen tai käytettävyyteen edellyttäen kuitenkin, että nämä tavaramerkit on rekisteröity vilpittömässä mielessä ja ettei niitä ole julistettava tavaramerkkidirektiivin perusteella mitättömiksi tai menetetyksi asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohdassa säädetyllä tavalla, minkä ratkaiseminen kuuluu kansalliseksi tuomioistuimelle.

51 – Ks. alaviitteessä 12 mainittu asia Gorgonzola, tuomion 35 ja 37 kohta.

52 – Ks. alaviitteessä 12 mainittu asia Gorgonzola, tuomion 36 ja 42 kohta.

V Ratkaisuehdotus

162. Tämän vuoksi ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa esitettyihin kysymyksiin seuraavasti:

- 1) Esitetyn kysymyksen tarkastelussa ei ole tullut esille mitään sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesta maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten rekisteröinnistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 1107/96 liitteen täydentämisestä 28.6.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1347/2001 tai sen perustana olevan, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten suojasta 14.7.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 pätevyYTEEN.

- 2) Asetusta N:o 1347/2001 yhdessä asetuksen N:o 2081/92 kanssa on tulkittava siten, että nimityksen "Bayerisches Bier" rekisteröinti suojattuna maantieteellisenä merkintänä ei vaikuta sanan "Bavaria" sisältävien, kolmansien osapuolten aikaisempien tavaramerkkien pätevyYTEEN tai käytettävyyTEEN edellyttäen kuitenkin, että nämä tavaramerkit on rekisteröity vilpittömässä mielessä ja ettei niitä ole julistettava jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY perusteella mitättömiksi tai menetetyiksi asetuksen N:o 2081/92 14 artiklan 2 kohdassa säädetyllä tavalla, minkä ratkaiseminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle.